

2016-01-02

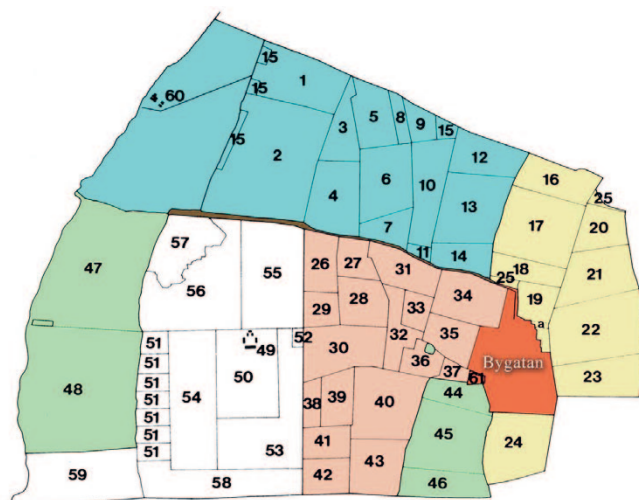
Är ni intresserad av våra gamla kartor som i detalj visar Sveriges byar sedan 1700-talet har jag gjort ett videoavsnitt om hur man använder sig av denna fantastiska kartsnitt och hur man gratis kan studera dessa kartor på sin egen dator. Avsnittets första del berättar kartografins historia och hur de gjorde sina kartor. Från 5:00 in i avsnittet visar jag hur du själv från din dator söker bland lantmäteriets miljontals kartor.

Ni hittar kursavsnittet här:

<https://youtu.be/pwqkXUXyk8M>

2016-01-08

Passerade Hyllie station och Emporia idag. Ställde mig då frågan hur många som idag känner till hur det gamla bondesamhället fungerade. Där man i dag "shoppar loss" har det i tusen år dragits plogar och andra skörderedskap. Den närliggande Hyllie by bestod av ett trettiotal bondgårdar och varje bonde hade att hålla reda på ett femtiotal olika åker- och ängsstycken. Detta ändrades drastiskt när enskiftet infördes ca 1804-1810. Nedan ser ni min renritade karta över de stora åker- och ängsmarkerna i Hyllie by i slutet av 1700-ta-

Förklaring till den stora åker- och egendomskartan

NORRE WÅNG

1. Flinterne
2. Sannerna
3. Allmeningsstycket eller Jungfrun
4. Mannaryglen
5. Små Stensbrunnarna
6. Stora Stensbrunnen
7. Brospjället
8. Viängen
9. Viängsfallet
10. Bågenötet (Bågenet)
11. Dikesängen
12. Lärkäckrarna
13. Dyngbjör
14. Dikesstycket
15. Vederlagsmark

ÖSTRE WÅNG

16. Krokspjället
17. Österwångslyckeäckren

18. Korsespjellen

19. Gatugrafverna a. gatuängen
20. Nywång
21. Hästrygelenäckren
22. Storäckren
23. Sädsten
24. Mellanbyäckren
25. Vederlagsmark

WÄSTRE WÅNG

26. Små Stigsäckren
27. Torkellspjället (Torrkläppjället)
28. Stora Stigsäckren
29. Lille Terögeln
30. Store Terrygeln
31. Norra Mastycket (Norra Maängen)
32. Södra Madängen
33. Hörddalen

34. Högsäcker
35. Systerbrunn
36. Holmastycket
37. Kalfhagsängen
38. Tunekiärr
39. Gräsbrötet
40. Mäsäcker
41. Villgäsen
42. Lilla Dösse
43. Stora Dösse

MOSSEN

44. Norra skiftet
45. Medlerska skiftet
46. Södra skiftet

STRANDÄNGARNA

47. Norra skiftet
48. Södra skiftet

2016-01-14

Sommaren 1978 invigdes Södergatan som gågata. I samband med omläggningen hade vi ett antal arkeologiska undersökningar. Jag skrev en artikel om gatans historia för Sydsvenskan den

8 juni: Ni kan läsa den genom att klicka här:
<https://www.academia.edu/20240949>

2016-01-23

Åren 1966-1968 gick jag på det anrika Tekniska gymnasiet i Malmö. På det dåtida Tekniska gymnasiet, Teknis, hade man gamla traditioner att leva upp till. Varje år skulle man hålla en parad på morgonen den 1:a maj. Första turen med årets Rundan skulle också göras. Jag fångade några glimtar på den här filmen från år 1967:

<https://youtu.be/b3vL9n-jtwE>

Varje år hölls också teknisternas festival med tre ingredienser: kapprodd i kanalen mellan Teknis, Käftis och Sjukis (teknister, tandläkarelever, sjuksköterskeelever). Sjukis skulle alltid vinna. Här är en film från 1966 (kanske 1967):

http://youtu.be/_M-Ovyzld4

2016-01-28

Just hemkommen från Ankarplatsen 1 i Lomma hamn. Mitt föredrag om Lommas och Öresunds äldre historia drog fullt hus, drygt 60 deltagare. Alltid kul att hålla föredrag inför intresserade åhörare med många efterföljan-

de frågor. Fick dessutom lära ut det gamla och ytterst märkliga frisiska ålfiskesättet "Tattafiske" ("Podderfiske") som praktiserades i Lödde å in på 1900-talet. När jag tyckte vi skulle testa det en dag kom en klok invändning: "Men ålfiske är väl numera förbjudet! - Även nattetid!" Attans också, alltid något som ska sätta käppar i hjulet för experimentellt historieutövande.

2016-01-29

Sitter och tittar på storfilmen "Troja" på TV. Har sett den tidigare men kan konstatera nu liksom då: Vilket dravell! Vilken total historieförfälskning! Att inte storfilmsproducenterna kan göra filmer som i varje fall kommer den

dåtida verkligheten nära! Bara landgången när fienden med sina skepp ska angöra stranden framför Troja framkallar råa skratt hos mig. Tusentals enormt stora skepp ses ros in mot land. Direktkopia av Normandie 1944 - men absolut inget som har med trojanska kriget att göra. Så plötsligt ligger dessa tunga skepp långt

Efter överlämnandet kommer Sven Rosborn att hålla ett föredrag om den historiska stad som nu på ett helt unikt sätt återuppväcks. Plats: Malmö stadsarkiv. Tid: Torsdagen 4 feb 2016 kl. 15.30.

2016-02-19

Ja, jag är världsrekordinnehavare. När man så här som ung pensionär blickar bakåt på

sina bedrifter och utmärkelser är det en som verkligen sticker ut - min (och andras) utnämnannde till världsmästare. Vi klådde fransmännens längdrekord i oavbruten bilputtning under 24 timmar. 6 personer i 1-timmarspass. Totalt ett trettioital världsmästare. Detta manifesterades givetvis under den stora PANG-kortegen genom Malmö 1967. Observera stavningen på Svenska Sockerbruksaktiebolagets bil - vi var teknister och inga finlirare på svenska skrivspråket.

2016-02-28

Ellstorsungar! Plöjer mina gamla fotoarkiv. Här ett suddigt foto som min far tagit av mig

1956. Håller på att lära mig konsten att gå på is på riktiga skridskor istället för "sillarör". Platsen är den lilla isbana som vi spolade på den stora gräsmattan på Storgården. Vattnet

hämtade vi från vår källare till Ellstorpsgatan 3D. Husen i bakgrunden är längan ut mot Sofierogatan. Det blev ett väldigt liv i vår bostadsrättsförening för man menade att vatten vi använde var så dyrt. Min far stegade då upp på kontoret och la fyrtio kronor på styrelsebordet (det var väldigt mycket pengar på den tiden) med orden: "Här är betalning med råge för vattnet. Låt ungarna vara!"

Vi spolade sedan några år men plötsligt fick några storhetsvansinne. Med en lång slang från fjärde våningen ledde man vatten ut för att täcka hela den stora gräsmattan med is. Då blev det fart på myndigheterna - gräset kunde ju ta skada (på platsen för vår mindre isbana växte dock gräset frodigt och grönt på somrarna). Jag har för mig att isbanan saltades - vilket definitivt inte var bra för gräset. Därefter var det slut med skridskoåkning på Storgården.

2016-02-29

Lasse Holmqvist gjorde år 1986 4 st entimmarsprogram om Lilla Torg och Malmös historia för Sveriges Television. Jag fick äran att vara historisk rådgivare och granskare. Här en bild av produktionsstaben samlade på Hedmanska gården. I mitten den skicklige

producenten KG Gimtell och bakom honom Lasse. Skum figur längst till höger. Lasse var en fantastisk människa att få arbeta med.

2016-02-29

År 1984 kontaktade mig min gamle vän och arbetskollega Per Ragnarson, museichef på Tekniska museet, och bad mig hålla i en studiecirkel om bl.a. Käglinges och Oxies historia. Givetvis sviker man inte en gammal vän.

Det blev ett stort antal sammankomster för en bostadsförening i Käglinge.

Trevliga tillställningar med mängder med deltagare. På stolraden längst fram satt alltid gamle Gustaf Pålsson, Oxies verkliga legendar och kändis.

Efter att studiecirkeln slutat ville gruppen gå vidare och fick då möjlighet att renovera Gustafs gamla gårdshus i Käglinge och göra den till hembygdsgård. Tänk att en studiecirkel i sin hembygds historia kunde ge en sådan fantastisk effekt! Och så inföll till slut

invigningsdagen och Gustav var med. Bara några dagar efter det att han invigt denna, sin älskade släktgård avled den gamle kämpen. I dag står den vackra gården där – numera som ett skyddat kulturarv – vårdad av en aktiv förening. Varje gång jag kör den gamla landsvägen förbi huset sprider sig ett välbefinnande i kroppen – det finns trots allt personer som fortfarande vågar kämpa för vårt kulturarv. Fotona visar Per Ragnarson och mig – och så givetvis gamle Gustaf. Runstenen är Fosiestenen, fotograferad på sin ursprungliga plats innan man flyttade den. Fotografen är Kjell Wihlborg, en av deltagarna i studiecirkeln.

2016-03-12

Just hemkommen från ett föredrag som jag höll i Köpenhamn om Harald Blåtands ringborgar och hans högst sannolika grav i Polen. Föreningen Dansk-Skansk forening arrangerade det hela och efteråt var det eftersits på restaurang med god mat och mexikansk öl och givetvis sedvanligt gott danskt hygge. En härlig promenad ut till Fredriksberg där föredraget hölls. Söerne är verkligen en imponerande anlagd vattenreservoar för 1700- och 1800-talets Köpenhamn.

Metron utan förare är ett väldigt snabbt forskaffningsmedel genom staden och identitetskontrollen vid Kastrup och Hyllie gick som en dans.

2016-03-24

Året 1985 startade Malmöfestivalen. Vi på museet tyckte att vi skulle vara med och visa upp Malmös medeltidshistoria. En medeltidsmarknad anordnades på Malmö museum och jag skrev en pjäs om kungamötet på slottet år 1524 mellan Frederik I och Gustav Vasa. Folkteater spelade den ett flertal gånger i Riddarsalen. Hittade mitt originalmanus i kväll och är någon intresserad av vad som

Frosseri, slagsmål och avlat 1500-tal på Malmöhus

Gycklare, slagskämpar och munkar med avlatsbrev.

På Malmö Festivalens sista dag förvandlas Malmöhus borggård till en skräpig marknadsplats där ölet flödar.

Då kommer också Gustav Vasa för att göra upp med Fredrik I.

Malmöhus personal är märkbart förtjusta över uppgiften att återskapa en 1500-talsmiljö. Den 23 augusti förvandlas den sin arbetsplats till en burlesk marknadsplats.

Från fritidsgårdar och fören-

ingar kommer personer som lovat gestalta slagskämpar och fyllerister på det mest trovärdiga sätt. Rättvisa skipas på plats som brukligt var. Kanske kommer något huvud att rulla?

I så fall blir de bjudna på festival efteråt, lovar museichefen Bengt Salomonsson.

Avlatsbrev

Munkar kommer att sälja avlatsbrev.

De kan kanske innehålla en gratisbiljett till museets toalett, funderar Sven Rosborn som tror att det kan missuppfattas att ge syndernas förlåtelse.

Detaljer som detta måste alltså finslipas. Annars är museipersonalen klara med det omfattande

programmet och pratar entusiastiskt i munnen på varandra om alla aktiviteter:

– Vi visar ett skådespel i ridarsalen, berättar Sven Rosborn stolt.

Det är Folkeatern som dramatiserat Gustavs Vasas möte med Fredrik I som ägde rum 1524. De skulle förhandla om fred. Höga herrar från hansestäderna deltog – ett gästbud med sköna damer, musik – och sviner.

Frossande Vasa

– Gustav Vasa var då bara 25 år och en ganska butter yngling, be-

rättar Sven Rosborn. Men han älskade vin och vackra kvinnor. När man höll gille blev han inte på gott humör förrän de malmöitiska jungfruarna dök upp. Nästa morgon lär han ha vaknat med en fruktansvärd baksmälla och insåg med fasa att han natten innan förlorat Gotland till danskarna.

I pjäsen kommer Gustav Vasa inte att framstå som någon landsfader utan som den vinålskande frossande man han var innan tandvärken drev honom till tungsinne och krigiska vansinne.

De besökande får också tillfälle till smakbit av den kryddade

mat och beska öl som bjöds under ett gästbud på 1500-talet.

Och de kan delta i de ädla grenarna bågskytte, dragkamp och papegojeskjutning i slottsparken vid malmöhusvägen.

Avslutningsvis tågar marknadsdeltagare, ryttare, adelsmän, sångare och alla de andra, inklusive oxar och andra djur, till Stortorget. Där möter 1500-talets maktthavare de moderna maktthavarna, gestaltade av Yngvesson, Ollén och de andra i stadshuset.

KERSTIN WEIGL

I dunklet i borgstugan dukas upp smakbit av den kryddade mat och beska öl som Gustav Vasa frossade i på 1500-talet – allt serverat på kopior av bruksföremål från den tiden. Från vänster Catharina Andersson, Lena Hjell, Bengt Salomonsson, Sven Rosborn

BILD: LENNART PERLENHEM

hände på mötet kan ni klicka här nedan för att läsa manuset "DEN SKÖNA NATT DÅ MALMÖS JUNGFRUR KOLLRADE BORT GUSTAV VASA":

<https://www.academia.edu/23676953>

2016-03-31

Rolf Abertsson och jag var på Videdalskolan matsal i går kväll och höll föredrag om Malmö 1692 för fullsatt lokal. I dag, 31 mars klockan 16.00 upphörde detta projekt. Det har varit otroligt stimulerande att se Malmö som det såg ut för trehundra år sedan växa fram utifrån vad alla bevarade arkivhandlingar kan säga oss. Mer än 30000 arkivhandlingar har maskinskrivits och dessa ligger till grund för den tredimensionella uppbyggnaden av staden.

Norra Europas största historiska digitala multimedialprojekt har därmed nått vägs ände.

Synd att vi inte fick möjlighet att befolka staden med människor och djur. Vi hade nästan en version färdig där man elektroniskt sytt upp 1600-talskläder efter dåtida mönster, klätt människor i dessa och låtit dem vandra runt i staden. Nedan ett smakprov på en liten del av staden som en gång var. <https://youtu.be/NJsF6ww02i0>

2016-04-08

På tisdag den 12 april klockan 13.00 finns vi i projektgruppen på plats på Tullstorps kyrkogård i samband med pressvisningen av vårt nya permanenta skyltsystem kring Tullstorps run- och bildsten.

Nu skyltar vi upp en av den danska och skånska vikingatidens mest unika och bortglömda bild- och runstenar. På Tullstorp kyrkogård, 1,5 mil nordost om Trelleborg, står ett unikt minnesmärke. Inga skyltar med sevärdhetskringlor har hittills visat vägen till denna plats och informationen om detta fantastiska, tusenåriga minnesmärke har varit sorgligt minimal. Men från och med tisdag blir det ändring. Skånska Akademien tillsammans med Svenska kyrkan, Jordberga gods, Trelleborgs kommun m.fl. har gått samman i ett projekt som lyfter fram detta bokstavligen talat tunga vikingaföremål till den höga pla-

cering på rangskalan över besöksmål som det faktiskt förtjänar.

Vi introducerar samtidigt ett helt nytt sätt att ge besökaren information på. Den stora stenen står längst bort på kyrkogården och under vandringen mot stenen passeras ett antal informationsskyltar. Var och en av dessa bygger upp besökarens kunskap om vikingatiden inför det slutliga mötet med Åsa och Klibbes tusenåriga minnesmärke över vännen Ulf.

Vilken fantastisk fornlämning är inte detta! Här ses ett mäktigt krigsskepp, dvs. den östromerske kejsarens dromon, och här finns ett lejon eller panter, kanske vikingakungen Harald Blåtand speciella symbol. Harald erövrade ca 980 västra och södra Skåne och satte här sina närmaste män – män som sedan reste de flesta av våra skånska runstenar, så också troligtvis Tullstorpsstenen.

På en stor informationsskylt berättar vi även om 16 andra minnesvärda besöksplatser på östra Söderslätt. Genom mobiltelefonen kan man via QR-koder på skylten få direkt uppkoppling till Wikipedia för mer information och vägbeskrivning om dessa platser. Vi har kompletterat och också lagt in nya artiklar på Wikipedia så att alla 16 fornlämningarna täcks in.

2016-04-10

År 1982 drog jag ut med Limhamns arkeologiförening och vi grävde då i den märkliga Pile ringvall som ligger längst i söder i Malmö kommun helt ute vid Öresund. Vi konstaterade att vid den här befintliga Pilebacken har funnits tre befästningar. Om detta och

om bl.a. Skånes köpingbyar och centralbygder under vikingatiden kan ni läsa i en publikation från 1984:

<https://www.academia.edu/24239842>

Frågan är dock fortfarande än i dag om själva ringvallen vid Pile är en befästning. Kan kanske varit en medeltida kreatursfälla där man samlade upp de boskap som med skepp skulle fraktas söderut. Här låg ju så sent som på 1500-talet en hamn, Pilehamn. Platsen är intressant att besöka nu när värmen kommer och de vattensjuka markerna blir gångbara.

2016-04-12

I dag var det visning av de nya informations-skyltarna på Tullstorp kyrkogård som berättar om vikingar, om Tullstorps fantastiska bild-

och runsten samt om 16 andra spännande fornminnen på Östra Söderslätt. Robert Wahlström från Skånska Akademiens vänförening passade på att plåta Sven-Olle Olsson när han berättar om den kommande restaureringen och imålningen av runstenen.

2016-04-13

Just hemkommen efter en fem timmars vistelse på Malmö Residens tillsammans med Skånska Akademiens ledamöter och dess vänförenings styrelse. Landshövding Margareta Pålsson var givetvis värd i sitt eget hus. Efter sammanträde och rundvisning med landshövdingen som mycket sakkunnig guide följde middag och därefter höll jag ett föredrag utan bilder om bl.a. historiska händelser med utblickar från Residenset.

2016-04-17

LV4:s kamratförening firade i går kväll 70-årsjubileum på Malmö rådhus. Som tredje generation av luftvärnare var jag bara tvungen att ta mig dit. En mycket trevlig tillställning där jag hamnade vid bordet hos en antal tidigare regementschefer. Att det sedan visade sig att en av dessa växt upp på samma gata (Ellstorpsgatan i Malmö) vid samma tid som jag själv var ju extra roligt. Han hade dessutom varit chef för LV3 i Norrtälje där jag en gång i forntiden gjorde min militärutbildning.

Här är några filmglimtar som jag passade på att ta på festen:

<https://youtu.be/YLeemiSjbAc>

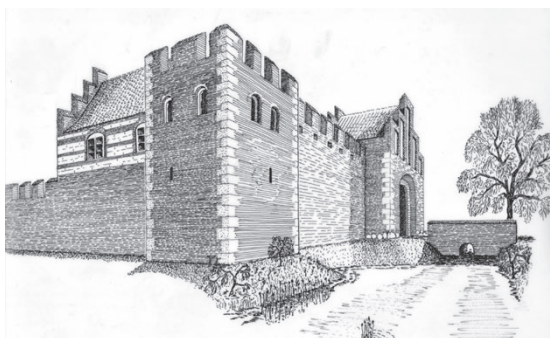
2016-04-28

År 1526 började Frederik I bygga det nuvarande slottet Malmöhus. Det kostade pengar och därför skapade han Malmöhus län (som bestod av betydligt mindre delar än det senare länet med samma namn). På 1500-talet ingick det s.k. "Lindholmens birk" dvs nuvarande Svedalaområdet. Här hade kungen sedan medeltiden stora skogsmarker. På Lindholmen riksslott satt svenske kungen Albrekt av Mecklenburg fängslad i sex år. Under Lindholmen låg Roslätt, en gård som omtalas under Malmöhus slott på 1500-talet. Jag håller just nu tillsammans med några verkligt kunniga personer att arbeta med en bok om Roslätts herrgård. Häromdagen plåtade vi med drönare. Följ med upp och se Roslätt från ovan.

<https://youtu.be/B7gFN9ZCPrw>

2016-05-02

Sitter nu och lägger sista handen vid en artikel om Myntergården i Malmö som ska ingå i min bok "Det medeltida Malmö" som kommer ut till senhösten. Myntergården byggdes ju på order av Erik av Pommern år 1434, en av våra stora danska kungar (som givetvis är helt nedsablad i den svenska historien). Han gav också oss Malmöbor vårt stadsvapen, griphuvudet vilket han rev ut från sitt eget personliga vapen (därför ska griphuvudet alltid avslutas med en taggig hals). Han gav också borgmästarna i Malmö tillåtelse att gå klädda i guld och förgyllt m.m. Nedan min bild av Myntergården som låg där nuvarande Malmöhus står.

Vill ni veta lite mer om denne medeltida kung som älskade Malmö kan ni läsa min artikel om honom här. Jag skrev den för länge sedan till utställningskatalogen till den stora drottning Margareta-utställningen på danska Nationalmuseum. Klicka här för att komma till artikeln:

<https://www.academia.edu/24943452>

2016-05-07

Det här med att hitta annorlunda historiska platser i Malmö är kul. Själv är jag vansinnigt intresserad av toalett historier - alltså historien bakom olika toaletter. På min meritlista i den genren står att jag restaurerat Nordens äldsta toalett uppe i Norge. När jag nu försö-

ker få ihop Malmöhus historia har jag funnit en verklig toaletteraritet. På bilden ser ni Erik av Pommerns ståtliga salsbyggnad inmurad i slottsväggen. A=fönster C=dörren in till ett borttaget strandtorn B=salsbyggnadens dörr ut till en uthängande toalett. Gustav Vasa var på våldsam fest i denna sal den 29 aug 1524. Han har givetvis behövt använda toaletten under den långa festen. Tänk att kunna stå på samma plats där den kungliga tyrannnådan var synlig för 492 år sedan.

2016-05-13

Är ni kanske intresserade av hur Malmö såg ut från sjösidan år 1804? Här är en bild och vill ni veta mer om den kan ni klicka på den här länken så kommer ni till en karta i Malmömagasinet med klickbara punkter:

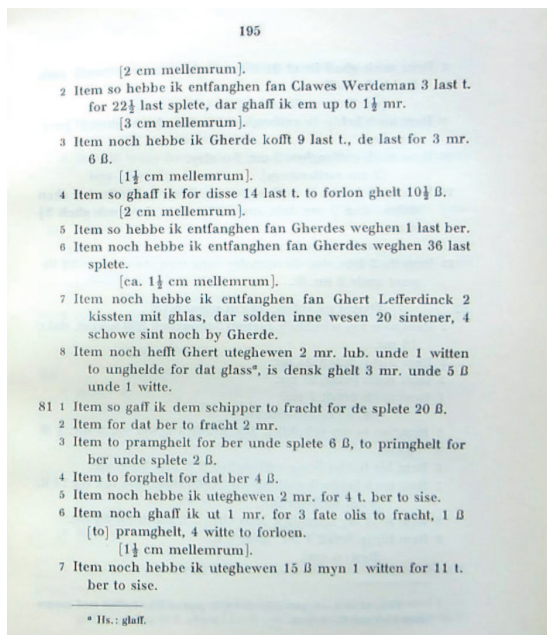
<https://pilemedia.se/pdf/Malmomagasinet.pdf>

2016-05-13

Fick tag i Ditlev Enbecks räkenskapsbok på Stadsbiblioteket i dag. Ditlev måste vara identisk med Malmörådmannen Ditlev Hen-

riksen som första gången omtalas som rådmann 1517. Räkenskapsboken börjar emellertid redan år 1511. Nu har jag 309 härliga sidor som nattlektyr - några nätter framöver är således räddade. Bilden visar två sidor ur räkenskapsboken. Här omtalas bl.a. mumma som importerades för dyra pengar. Allt står ju på plattyska och i gammal stil med mängder med förkortningar så det blir en rolig uppgift att plöja denna bok som forskaren Emilie Andersen tacksamt nog publicerat på 1950-talet.

2016-05-16

Jag gjorde för ett antal år sedan en multimedia som en dagskalender om det skånska krigets första år 1676. På en karta kan man följa svenskarnas och danskarnas trupprörelser dag för dag och samtidigt få Kågerödspres-

tens dagboksanteckningar, Karl XI:s dagboksanteckningar eller mina kommentarer också dag för dag.

Jag har gjort den som en s.k. exe fil. Vissa datorerna får spader när man laddar hem en sådan fil och ska köra den men ignorera varningarna. Jag har nämligen själv gjort applikationen i det då avancerade programmet Director och applikationen är garanterat fri från virus. Ni kan ladda hem det genom att klicka här:

www.pilemedia.se/produkter/kriget1676.exe

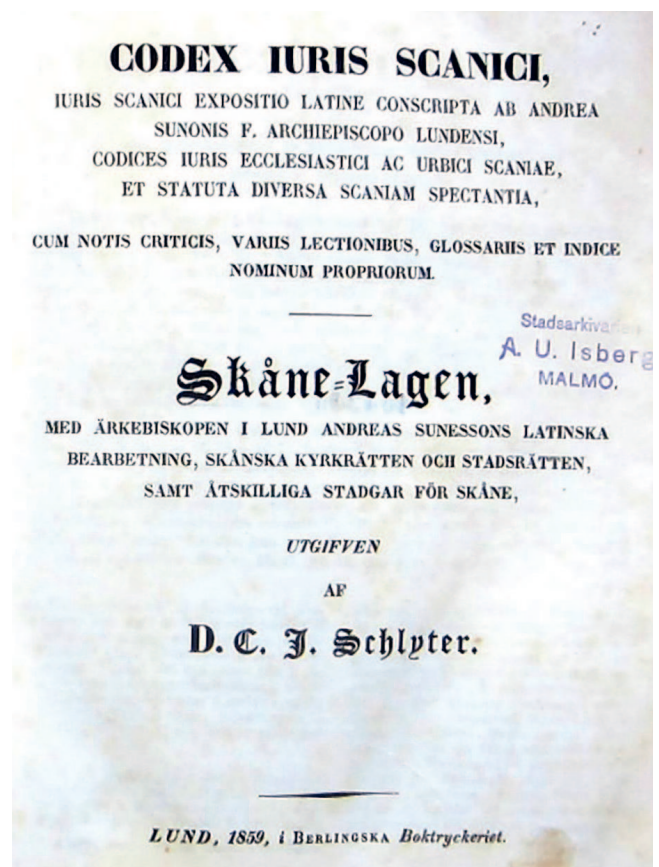
2016-05-17

Var i Skånesamlingen (ej hemlån) på biblioteket i dag, sökte och fick fram en klassiker om medeltida skånska lagar, tryckt 1859. Den s.k. "Modbogen" sätter regler för handel och höstfisket i Malmö. Efter dessa ordningslagar dömdes det i Malmö på den tiden. Troligtvis går regelboken för Malmö mycket längre tillbaka än 1440-talet. Klicka här för att ladda hem pdf:en:

www.pilemedia.se/pdf/Modbogen.pdf

Detta var minsann en ordningsstadga som vi kanske hade behövt i dag i Malmö, t.ex.:

§ 5 Dessutom (Item) att ingen skall bära vapen utan att ha lov till det ...

§ 17 Dessutom att ingen skall gånga om natten att göra buller eller kiv.

§ 36 Dessutom att ingen ska kasta grums eller möddinger på gatorna.

Grums var fiskavfall. Vill ni läsa denna gamla ordningsstadga har jag fotat av sidorna och lagt upp en pdf, se länk ovan. Ser texten svår ut? Aschi, ta dig lite tid så förstår du nog en hel del. Kom ihåg att u ibland skrivs v eller w.

2016-05-19

Passade i kväll på att vara med på Sydsvensk Arkeologi AB:s och Malmö Museers visning

av en utgrävning ute i Lockarp. Grävledaren Kristian Brink berättade och visade huslämningar från järnåldern. Thomas Persson bidrog med ytterligare sakkunskap. Ett lyckat arrangemang som drog en hel hop besökare. Stort tack för två trevliga timmar ute på fältet med spännande information.

2016-05-25

Här är en artikel om ett gammalt kvarter invid Drottningtorget för er som eventuellt är intresserade. Skrev den för Malmömagasinet

år 2005. Klicka på länken så kommer ni till en karta i Malmömagasinet med flera klickbara punkter: <https://pilemedia.se/pdf/Malmo-magasinet.pdf>

2016-05-27

Fortsätter att göra en djupdykning i mina Malmöartiklar som jag publicerade i Malmömagasinet för länge sedan. Här är en om de fattigas förhållande i Malmö för hundra-femtio år sedan. Allt var inte bättre förr.

Klicka på länken så kommer ni till en karta i Malmömagasinet med klickbara punkter: <https://pilemedia.se/pdf/Malmomagasinet.pdf>

2016-05-29

I dag är det populärt med att skifta fast köksinredning allt oftare. Man ser det inte minst på IKEA där många sitter och designar sitt eget drömkök. Nedan en bild av vårt kök på Ellstorpsgatan 3D 4:e våningen år 1954. Det

är jul och min mormor står med en avbränd tändsticka i handen. Hon har just tänt en låga på gasspisen. Spisen, en gulemaljerad sak som jag tror att det stod Anckarrum på. Ungsluckan är stängd - julsinkan finns därinne. I den stora emaljerade grytan - även den gul - finns risgrynsgryten. Bakom denna ses kaffekitteln, även den emaljerad och gul. Kaklen är dekorerade med påklitrade julbilder som lätt kunde tas ner när trettondagen kom.

Någon köksfläkt fanns inte - endast en ventil högt uppe på väggen. I trappan spred sig därför ofta en doft av mat - speciellt vid gåstid då gåsen stektes i ugnen. De endast lackade skåpsdörrarna i trä, deras karakteristiska handtag som också låste upp dörrarna när man drog i dem, vattenkranen som hade var sin kran för varm- och kallvatten och i skåpet under gömmer sig den stora gasmätaren. Allt efter den standard som Ellstorp byggdes upp med - och som var modernt på den tiden. Berätta gärna om era egna kök på Ellstorp - och historier som utspelade sig där. Åtminstone vårt kök var på något sätt centralpunkten i "hemmalivet".

2016-06-04

Så har Sveriges äldsta amatörarkeologiförening nu gått i graven. För 39 år sedan bildades Limhamns arkeologiförening. Då höll jag den första visning ute i Kristineberg i Oxie, se bild. I dag fick jag lov att som guide hålla den sista exkursionen för ett trettiotal medlemmar. Gravöl (en slurk Gammeldansk till alla) hölls vid sliprännorna i Gantofta. Gurre

slottsruin vid Helsingör besöktes där den store Valdemar Atterdag dog 1375 (han som återbördade Skåne och Malmö från Sverige till Danmark). Den helige Vilhelms kloster i Äbelholt besöktes till vilket kloster många från Skåne och Malmö kom för att bli bottade av tandvatten. Skelettmuseet på platsen är en gripande utställning - kanske är några av dessa skelett rester efter sjuka medeltida Malmöbor som sökt sig till klostret. Jägarstenåldersmuseet i Vebäck avslutade turen. Här blev det tid att också reflektera över en av Skandinaviens äldsta jägarstenåldersplatser vid Segebro i Malmö. Med vemod konstaterades därefter att Limhamns arkeologiförening inte längre existerade. Åtskilliga hundratals föredrag av arkeologer har hållits genom åren.

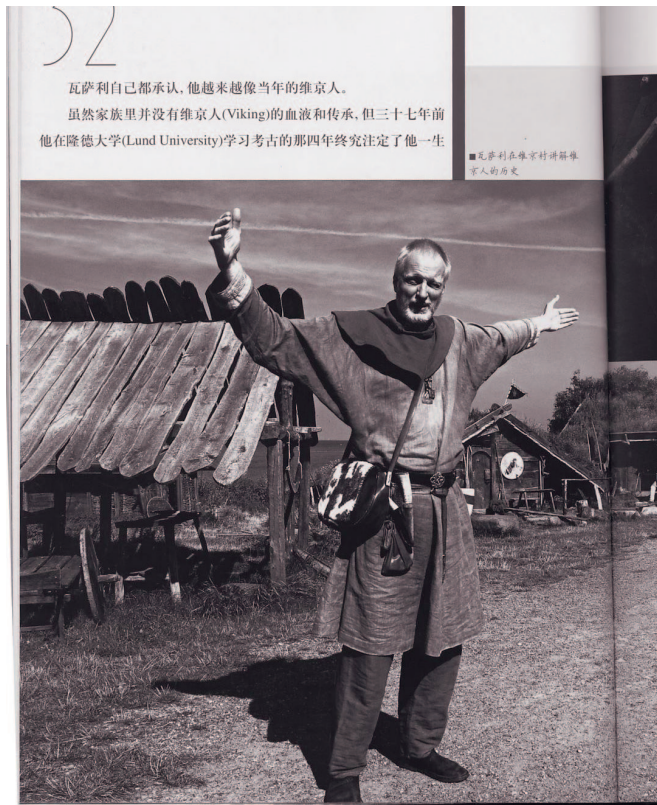

2016-06-08

Jag har i snart femton år propagerat för att vi måste inse att kineser är ett folk som gillar att turista. Sedan länge dånar det varje dag ner ki-

nesiska turistflyg på Kastrup och de långväga gästerna tar sig sedan ofta med buss genom Sverige. När kinesiska turister köper souvenirer köper de många men också många av samma sak eftersom de vill ge bort som gåva till vänner hemma. Tala om omsättning av varor i de lyckliga turistshopar som får besök. Vad gör våra turistorganisationer för att stöd-

ja detta? När jag och vi på Fotevikens museum för länge sedan försökte få dem i Skåne att förstå det ekonomiska värdet möttes vi av total tystnad. När jag en dag gick in på Nordiska museet i Stockholm och frågade vad de hade för trycksaker om Sverige på kinesiska tittade de på mig som jag inte var riktigt klok. Hemma i Foteviken dök det upp allt fler kinesiska filmbolag som ville filma på Foteviken. Vi visste alltså tidigt kinesernas värde för turistnäringen men i det officiella Sverige fanns ingen förståelse. Jag har tom. varit med i en kinesisk turistbok om Skåne, se bild. Vi har gjort många publikundersökningar med mängder av turister på Fotevikens Museum. På frågan varför man kommer till Sverige som turist är det två saker som helt slår ut alla andra orsaker: vår natur och vårt gamla kulturarv. Exakt så är det också för ki-

neserna även om de själva har ett långt kulturarv. Av någon märklig anledning älskar de vikingar. Men också udda saker. När jag åkte runt för att planera en turisttur med kineser i Skåne för ett år sedan fick vi plötsligt stoppa på en campingplats. Kineserna var helt lyriska - detta var något exotiskt som man inte hade hemma!

Man förstår att de gillar campinglivet och vår vildmark om man ser bilden av badande kineser hemmavid.

2016-06-13

I lördags var jag guide på en historisk tur i Skåne. Jag hade lagt in Kågeröds kyrka i programmet och här mötte kyrkoguiden Märi Swanson upp, en 90-årig kvinna som verkligen kan sin skånska historia. Lite senare i filmen tar jag över och blir bl.a. exalterad över att Tycho Brahe som barn stått på samma plats som vi gjorde i lördags. Här är en kortfilm om besöket:

<https://youtu.be/EAlPbR1SqlI>

2016-06-14

En otroligt bra artikel i dag i GP av Inger Enkvist om "Sverige har förstört sitt skolsystem" som visar verkligheten nu och som ger en bra bild av det historiska förloppet sedan 1960-talet. Självt är jag ett levande bevis på politikernas lekskola när det gäller skolan. 1956 började jag i 1:a klass. I fjärde klass infördes "Enhetsskolan". Vi var de första försökskaninerna. Detta innebar att lärarna ännu inte hade relevanta läroböcker till den nya studieplanen.

När jag skulle upp i 7:e klass bestämdes över en sommar att vi skulle till Latinskolan. Vi

skulle nu gå i den nya "Grundskolan". Vi hamnade på Latinskolan där fortfarande realskoleeleverna gick och där det inte fanns lärare som var utbildade på det nya systemet. Relevanta läroböcker hade dessutom inte hunnit tryckas.

När jag skulle in på det nya gymnasiet efter 9:an hade politikerna räknat fel så vi hamnade istället som sista klasserna i det gamla systemet och resultatet blev att vi fick sitta och skriva flera av våra egna läroböcker för hand efter lärares diktamen. Jag och min årskull var de sista som 1968 tog den gamla studentexamen i Malmö.

När jag sedan skulle vidare på universitet hade systemet hunnit ifatt och då fattades jag några gymnasieämnen i den nya studieplanen för att komma in på arkeologistudier, bland annat i ämnet samhällskunskap(?). Dessa fick jag läsa in. Plötsligt tog emellertid politikerna bort de gamla akademiska titlarna filosofie magister och filosofie licenciat och sänkte samtidigt radikalt kraven på den gamla filosofie doktor. Alla skulle ju i jämlikhetens namn bli doktorer. Jag och några till lyckades dock att få en examen "motsvarande den gamla fil dr" genom vår professors agerande och kombinerande av två universitetsintyg.

Tala om politikernas lekstuga. Och den bara fortsätter.

2016-06-15

Jag var i går inbjuden till ett boksläpp på Bosjökloster. Peter Stilling presenterade sin nya bok "Danska herrgårdar i Skåne, Halland

och Blekinge". En trevlig tillställning för ett mindre antal gäster i de mera privata delarna av det vackra Bosjökloster. Boken, som är på danska, är ett viktigt bidrag till alla som vill förstå den enorma betydelse som dansk kultur har haft i södra Sveriges kulturhistoria. Jag var givetvis tvungen att fånga Peter på film, klicka här:

<https://youtu.be/mtZn8qLOM50>

2016-06-16

Skånska Akademien har kommit ut med ett stort antal årsböcker. Här är en artikel jag skrev om ett av Skånes mest berömda bröllop som stod på Bollerup år 1502. Allt är här emellertid sammanvävt till en historia där fakta blandats med en stor portion fantasi, allt för att leva upp till Skånska Akademiens motto - kultur och humor. Artikeln är publicerad i akademiens årsbok 2007.

Klicka nedan, läs och häpna. För att få bättre upplösning på texten, klicka på knappen Download pdf så får ni ner den som pdf.

<https://www.academia.edu/26195747/>

2016-06-19

Bondeupproret 1811 är en skräckberättelse om hur statsmakten åsidosätter lagar och mördar innevånare. Mårten Bengtsson avrättades i Dalby. Innan avrättningen tvingades

han att lyssna på en straffpredikan i Dalby kyrka. I den här videon kan ni höra delar av denna fasansfulla predikan. Bilder och ljud kommer från den utställning om upproret som jag en gång gjorde på Malmö museum. <https://youtu.be/XBGhWUj-RI>

2016-07-03

Var på Fotevikens museums vikingamarknad i dag. Kom som privatperson utan vikingakläder och utan krav att tjänstgöra som vikingarikets utvalde lagman. Mitt hjärta

gladdes åt att se denna vikingastad blomstra, den stad som min vapendragare kung Björn och jag tillsammans med enormt skickliga fria män och kvinnor, brytar och trälar byggt upp under tjugo år. Nu skådade jag många nya unga vikingar - både män, kvinnor och barn - och mitt hjärta fröjdades än mer. Tydligt har man varit med om att skapa något unikt som har framtiden för sig och som samtidigt lyfter fram vårt nordiska kulturarv som så många ringaktar idag. Då känns det bra att ha dragit sig tillbaka och låtit en ny generation stiga fram samtidigt som min sköld hänger över vikingarikets hövdingahalls hög-säte medan mitt ståtliga lagmanssvärd sitter fastnaglat på hemmets vägg.

2016-07-07

Hittade en film från 2000 där jag berättar om Fotevikens vikingareservat. Då hade vi varit igång i fem år. Vi hade just utropat oss som

eget vikingarike, avstyckat från Vellinge och Sverige. Jämfört med den väldiga anläggning som finns i dag är det roligt att se att vi hade planer - och att vi förverkligade dem. Ni hittar filmen här:

<https://youtu.be/2oVgtNmNcs0>

Som jämförelse kan ni se det publikhav som vi hade 12 år senare vid en av våra stora figh-tingshower. Klicka då här: <https://youtu.be/oyFGTwjxD6w>

2016-07-11

Jag har alltsedan barnsben varit en stor Danmarksvän. Som 7-åring bodde jag en vecka med mina föräldrar i det gamla biskopshuset

i Roskilde granne med domkyrkan och här mötte jag för första gången historien på ett dramatiskt sätt. Som nioåring året 1958 tog mina föräldrar mig som 9-åring med på en tur till norra Själland. Jag ville se Kronborg slott och Fredriksborg slott. Med på färden var min faster. Döm om min förvåning när jag i förrgår hittade ett antal blekta diabilder från den färden. Först hamnen i Helsingborg, sedan Kronborgs borggård, sedan ett

prat med guiden på Fredriksborg slott och studie av slottsmurarna. Därefter min första roddbåtsstur (tala om historisk miljö) och så givetvis dansk krogbesök i historisk miljö. Tack mina föräldrar för att ni ställde upp för det jag ville se.

2016-07-21

För två år sedan tog jag en tåg- och busstur till Skälderviken för att åter en gång på plats få minnas barndomens somrar. Åren 1957 och

1958 hyrde mina föräldrar "Solhäll", en av de äldsta sommarvillorna i Skälderviken med utsikt över havet. När jag nu steg av bussen i samhället kände jag nästan inte igen mig.

Lyxvillor och nybebyggelse överallt. Jag tog mig ändå ner till stranden och fann till min häpnad att Solhäll och grannhuset var kvar - mitt i all nybebyggelse. Och det såg ut exakt som för ett halvt sekel sedan, t.o.m. nästan samma färg. Bland min fasters gamla blekta diabilider från 1958 fanns ovanstående bild av huset, att jämföra med min nutida bild. Blev så imponerad att jag var tvungen att lägga ut huset på Wikipedia: [https://sv.wikipedia.org/wiki/Skälderviken_\(ort\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Skälderviken_(ort))

Passar på att också lägga ut fotot av min farmor och av min då mycket unga kusin Eva Rosborn från samma år när de på Skäldervikens station väntar på tåget till Malmö.

2016-07-15

NYTT OM VÅRT ARBETE MED HARALD BLÅTANDS GULDPLATTA

I det forskningsarbete som nu pågår kring fyndet av Harald Blåtands guldplatta, se bild, där Harald bl.a. omtalas som kung över danner och Skåne sker det mycket bakom kulisserna. Tvivlare har ju menat att guldplattan bl.a. skulle vara en modern förfälskning och de har kommit med de mest krystade och osannolika förklaringar. Plattan ska enligt uppgift ha kommit från en grav i en medeltida kyrkoruin på 1800-talet, en uppgift som starkt betvivlats.

Fyndet bestod också av några tusen silvermynt vilka man tidigare trodde vara arabiska mynt. Nu vet vi, efter ett ögonvittne som själv en gång tagit del av dessa mynt och kunnat rita av några, att det i stället med stor sannolikhet måste röra sig om den största påträffade samlingen av just Harald Blåtandmynt. Detta styrker min teori om att det är Harald Blåtands grav som man påträffat och tyvärr skövlats för länge sedan.

Nu håller vi på att bearbeta samtida uppgifter från den präst som var med när man upptäckte graven på 1800-talet. I en avskrift av hans mycket detaljerade dagbok berättas utförligt hur fyndet gjordes. Eftersom arbetet med exerpiering och översättning från polska pågår kan jag inte delge hela texten men de

citatdelar som jag visar nedan är helt sensationella och bevisar att vi står inför ett mycket gammalt fynd och ingen sentida förfälskning. Allt började söndagen den 18 april 1841. Prästen håller med vuxna ett möte men barnen som var med begav sig istället ut: *"till ett ställe där det tidigare funnits ett gammalt kapell. På platsen lät ägaren gräva upp de gamla ruinerna redan året innan mötet eftersom en helt ny byggnad skulle uppföras. Bygget hann dock aldrig påbörjas före den mycket stränga vintern år 1840/1841."*

Stora gropar fanns nu alltså på platsen:

"Mitt under mötet så kom då plötsligt barnen skrikande och sa att Heinrich hittade ett hål när han hamnade i en av groparna. Barnen avbröt alltså det viktiga mötet för att skvallra om att Heinrich kröp in i hålet utan att först tillkalla de vuxna. Plötsligt så kom dock Heinrich själv springande in, helt genomdränkt, stinkande och övertäckt med gyttja. Till allas stora häpnad så hade han med sig några små guldglimmande föremål."

Guldföremålen hade en mycket ovanlig form men enligt prästens beskrivning så: *"rörde sig det varken om några karl- eller ett kvinnosmycken eller sakrala föremål."*

Kvaliteten på guldföremålen skrämde emellertid några av de vuxna där några:

"utbrast att endast Lucifer kunde fläta sina små rep så skickligt och sen förvandla dessa till guld."

Det är således praktföremål gjorda av tvinnade guldtrådar som påträffats. Det finns mycket mer i prästens dagbok och vårt spännande arbete går vidare. Det börjar alltmer framstå som om vi verkligen är Harald Blåtands grav i norra Polen på spåren.

2016-07-21

År 1907 öppnade man på Malmö museum, då beläget i "Slottet" på nuvarande stadsbiblioteket, en stor utställning om Malmös historia. För att lyfta fram danskarnas belägringen av Malmö under juni månad 1677 lät man tillverka en modell som visade hur hela den dåtida staden och de områden runt omkring såg ut där kung Christian V låg med hela sin

armé på 14.000 man. Modellen tillverkades i gips av en Stockholmsfirma och är den första tredimensionella återgivningen någonsin där man rekonstruerat Malmö.

Danskarna anföll en tidig morgon på tre skyttegravsavschnitt vid Österport (Drottningtorget), Söderport (Gustav Adolfs torg) och slottet (Ribersborgshöghusen). Svenske befälhavaren Fabian von Fersen hade bara 2000 soldater samt lika många ur Malmös eget borgargarde, dessutom 200 man svenskt rytteri. Han trodde att danskarna skulle sätta in sitt huvudanfall mot slottet. De opålitliga Malmöborgarna satte han därför vid Österport, nuvarande Drottningtorget.

Huvudanfallet kom emellertid vid Österport. Det danska "Dronningens livregemente" lyckades här ta sig in över vallarna men mötte Malmöborna som slogs med alla vapen de hade. Samtidigt hade meddelande sänts till Fersen att danskarna var inne i staden och på väg att öppna Österport. Utanför stod 3000 danska ryttere och väntade på att få storma. Fersen ledde själv den svenska rytteriattacken utmed nuvarande Östergatan och föll här av hästen, träffad av en kula i huvudet. Det svenska rytteriet hade kommit i sista ögonblicket och man kunde, tillsammans med de kvarvarande Malmöborgarna i en blodig sammanstötning kasta ut dansken ur staden

2016-08-01

Ska till Ystad i morgon på möte med några av Skånska Akademiens medlemmar. Hustrun och barnbarn ska med och göra Ystad när jag sitter i möte. Slog upp Ystad stads hemsida för att kolla vad som bjuds. ABSOLUT INGENTING! Man hänvisar till Ale stenar, Glimmingehus etc! Men herregud, Ystad är ju den gamla korsvirkesstaden! Ingenting om sevärdheter inne i staden. Kollade då på

andra turistnätsidor om sevärdheter i Ystad Gissa resultatet: Ale stenar och Glimmingehus och andra slott på några mils avstånd. Så föraktar man sin historia i dag. Men kära skånska turistorganisationer och kommuner. Våra undersökningar under många år på Fotevikens museum med tusentals intervjuade visar att det man främst vill se i Sverige är vår natur och vårt gamla kulturarv. I Ystad platser alltså inte längre en unik byggnadskultur från medeltiden fram till 1700-talet.

Tyvärr gäller detta inte bara Ystad när vi talar om Skåne. Skånes officiella webbplats för turister, "Visit Skåne", är ett enda stort skämt. Testade för säkerhet skull. Skrev in Ystad i sökrutan och upp kom en mängd förslag med "Juls skyltning i Ystad" överst. Med intresse noterar jag att söndagen 27 nov 2016 kan jag köpa julgranar på Stortorget. Och vill jag inte göra det i morgon den 2 augusti tip-sar man givetvis om Ale stenar tre mil från staden.

Lite längre ner fann jag vad jag sökte - trodde jag : "Guiden till Ystad - levande historia i en medeltida köpstad". HA! En kort, flummig och intetsägande artikel som på två rader berättar att det minsann också finns ett kloster och en kyrka i staden men inte ett ord om den unika korsvirkesarkitekturen - Sveriges främsta. Visit Skåne betalas av Region Skåne. Något mer tafatt än den nätsidan får man leta länge efter.

2016-08-02

Var i dag med hustru och barnbarn i Ystad. Träffade här Peder Lamm och Cajsa S Lundh, båda från Skånska Akademien. Vi gick genom den enorma musikarkeologiska utställningen som man har här på Klostret fram till den 8 januari. Detta är en fullständigt unik utställning med nästan 400 musikinstrument som täcker tiden från forntiden fram till medeltiden. Alla föremål är dock noggrant gjorda kopior vilket gör att man kan spela på många av dem. Dessutom får alla besökare hörlurar och audioinformation med musiksnutar när man går runt i utställningen.

Utställningen är helt unik och är ett samarbete med flera länder i Europa. Klostret i Ystad är först ut att visa den. Missa den inte!

Vi tre kommer den 7 september 19.00 att ha en föredragskväll på församlingshemmet intill klostret på temat musik genom tiderna. Det hela sker i Skånska Akademiens regi och entrén är gratis. Det får plats ca 80 personer i lokalen. Först till kvarn!

2016-08-07

Var i Helsingborg klockan 9 i dag. Behövde ett foto av Mariakyrkans ytterst märkliga portal från slutet av 1200-talet med sitt unika zigzag-mönster som en illustration till kapitlet om S:t Petrikyrkan i Malmö i den kommande boken "Det medeltida Malmö". Vad träffade jag då på, liggande på kyrktrappan?

Två uteliggare starkt påverkade av alkoholhaltiga drycker.

"Har du 50 spänn flyttar jag mig", var ett ilsket svar från en av dem, en riktig brottartyp. När jag förklarat att jag tagit mig ända från Malmö tidigt på morgonen för att få rätt skuggor på kyrkomuren, blev han riktigt ilsken. Då inträdde min räddare i nöden. Den andra fick efter pockande den förste att krypande ta sig nerför trappan och försvinna.

"Klart du ska ta ett foto", svarade min hjälte. Därefter fick jag av en kraftigt gungande man redovisat kyrkans hela historia från 1000-talet och framåt. Jag blev imponerad eftersom jag i min bok kommer att skriva om just denna kyrkas historia.

"Men du, jag kan inte ha med alla era plastpåsar och liggunderlag och ölflaskor på bilden!"

"För tusan, hur skulle det se ut," ropade mannen och började stapplande plocka undan. Efter att fotona var tagna envisades han att ta mig in i kyrkan för att jag skulle få än mer information. Mötet slutade med ett handslag och namnpresentation. Han kom från Norge. "Ha de!" sa jag som adjö.

"Vad tusan - kan du norska?" blev svaret. Bara för att man är hemlös och alkoholist har man värdighet. Sitter ändå här i kväll och undrar hur han kunde så mycket detaljerad, ren vetenskaplig fakta om just Mariakyrkan. Vem var egentligen denne märklige man som jag träffade i morse!

2016-08-09

Restaureringen av Tullstorps vackra bild- och runsten från slutet av 900-talet är i full gång. Jag besökte platsen i dag och resultatet blev den lilla filmen nedan:

<https://youtu.be/71eLs3QzLCE>

Nu har vårt projekt som handlar om Skånes vackraste run- och bildsten från 980-talet gått in i sin slutfas - konserveringen och imålningen.

Renoveringen av Tullstorpstenen utförs av firman Stucco maestro från Malmö. Själva arbetet kommer att ta lite mer än två veckor. Stenen lider svårt av stark igenväxt av lava och mossor samt av en tidigare gjord cementlagning, som nu är fylld med sprickor. Först skall stenen

rengöras varefter lösa delar skall fästas. Den diagonala lagningen från 1980-talet skall ersättas av en modern, mjukare massa, som också bättre smälter in i den omgivande stenen. Runt om stenen på marken skall läggas en lämplig småstensmassa som också skall smälta bra in i omgivningen och som sista arbete skall bilderna och texten målas i så att de blir ordentligt tydliga. Detta sistnämnda sker i samarbete med landets främsta runologer. Genom denna arbetsinsats kommer stenen att alltmera framstå som en av Skå-

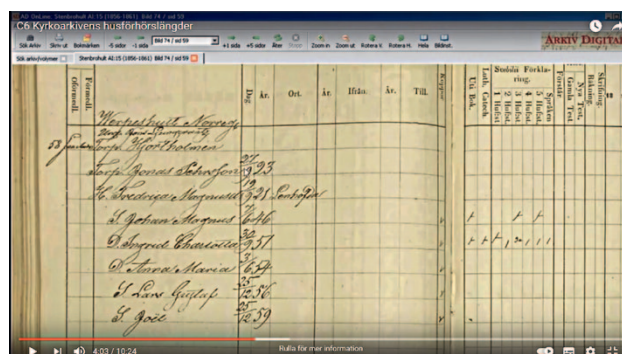
nes främsta och intressantaste runstenar - en nationalklenod för Skåne helt i paritet med Jellingestenarna i Danmark från samma tid. Stenen, rest under Harald Blåtands tid när Danmark kristnades, är Södersläotts och Skånes stora stolthet - en verklig omistelig företeelse i Skåne!

2016-08-10

Det här med att vara pensionär är stressande och faktiskt lite irriterande. Jag hinner ju inte slutföra min släktforskning och slutförfattandet av släktens krönika i bokform. Alltid är det något annat som kommer i vägen. Först ska tre andra böcker lämna trycket och så ska all fakta bakom vikingakungen Harald Blåtands i Polen påträffade, tyvärr plundrade grav, kartläggas.

Många vill ju i sin släktforskning finna att man är släkt med kungligheter. Jag tycker i stället att det är spännande att plocka fram uppgifter om de fattigas förhållande i släkten. Merparten av Sveriges befolkning bodde ju i torp och usla backstugor. Hur klarade de dessa umbäranden? Vilken kamp de förde för sina familjer och för det mest livsnödvändiga - de hade ju alla odds mot sig! Vi kan inte förstå detta i vårt slit- och slängsamhälle. Första utkastet till min släktbok har jag lagt ut på nätet. Det är svårt att skriva en sådan bok.

Det blir ju av naturliga skäl mycket namn och årtal - för de flesta mördande tråkig läsning. I min nästa bearbetning ska jag därför fylla på kapitlen med mera kringhistoria för att sätta in personerna i den historiska och kulturhistoriska verkligheten. I utkastet nedan har jag redan gjort detta i t.ex. kapitlen "Vallonen Anthoni Tourneur" och "En gåtfull klocka".

<https://www.academia.edu/19182732>

Men oj! Jag är ju pensionär - när ska jag ha tid med allt detta?

Skulle ni själv vilja börja med släktforskning har jag gjort 23 videos som berättar hur man gör. Ni hittar dem här:

www.pilemedia.se/släktforskningskurs

De är givetvis gratis. Glöm bara inte att om ni börjar med släktforskning är ni bitna för livet.

2016-08-11

Var ute och gjorde "stan" med hustru och barnbarn i dag. För en antikvariatmal som mig var det chockerande att komma in i Science fictionbokhandeln och trängas med mängder av läshungriga och spelhungriga ungdomar. En bok på 400-500:- och uppåt var tydligen småpotatis i denna värld. Att den sedan inne-

höll så lite text att man på max två timmar läst den från pärm till pärm var omtumlande. Färden i dag slutade i "mitt" hus på Baltzarsgatan. Sommaren 1967 mätte jag upp detta 1600-tals hus.

I dag är huset "Kafferosteriet". För 49 år sedan var det en sybehörsaffär i bottenvåningen. I dag serveras här kaffe och bakverk. Den gamla trätrappan till ovanvåningen var densamma som förr men min gamle vän, konstnären Max Olsson var inte hemma i sin ateljé

eftersom han har varit död sedan decennier. Givetvis slog vi oss ner i hans forna ateljé och teet och chokladmuffinsen var goda.

Barnbarnen fick dessutom inmundigat några av morfars minnesbilder av både rummet och av Max för snart ett halvt sekel sedan. Min berättelse handlade om dåtida barn som sparkat fotboll med ett kranie, en uppslagen bibel, en svart duk, ett stort kors på väggen och om mina misslyckade strapatser att få nersmugglat kraniet i Max egen likkista, allt efter hans önskan. De var inte speciellt imponerade. "Morfar är inte riktigt klok!", tänkte de nog men vågade inte säga det högt.

2016-08-14

I går tog jag TB-orden i Malmös medlemmar på en medeltida kyrkotur innanför kanalen i Malmö. Vi startade givetvis vid S:t Petri kyrka men sedan gick turen till flera av de platser där det under medeltiden stått ståtliga kyrkor, kapell och kloster av vilka det i dag inte finns minsta spår, ej heller några informationsskyltar. Invid Södergatan låg t.ex. spetälskehospitalet S:t Jörgen. I Kungsparken kunde deltagarna få förklarat varför det finns en svag upphöjning i gräsmattan - här låg

en av Skånes större tiggarmunkskyrkor där t.o.m. den rälige Gustav Vasa suttit och åhört mässan år 1524.

Turen avslutades i stort gemyt på serveringen i gamla Kommendanthuset.

2016-08-19

Lämnade i dag hela det färdiglayoutade materialet till boken "Det medeltida Malmö" till tryckeriet. Det som jag började med redan på 1980-talet är nu för min del slutfört och jag kan för alltid lägga Malmöarkeologin på hyllan. Min ilska var den gången stor över att Malmö kommun i sin omfattande bokserie "Malmös historia" på 8 band refuserade de unika resultat som vi arkeologer funnit fram till efter det att vi införde medeltidsarkeologin i Malmö år 1974. Malmö är därför numera den enda medeltida stad i Skandinavien som i sin officiella historieskrivning medvetet uteslutit medeltidsarkeologin. Inte med ett ord finns detta med i Malmös stora bokverk trots att vi i Malmö var föregångare till den nordiska medeltidsarkeologins uppbyggnad.

Då Malmö kommun nu helt avskaffat allt som har med arkeologi att göra har det känts viktigt för mig att komma ut med detta verk. Det blir också en hyllning till alla de duktiga arkeologer som varit mina vänner och kollegor vilka i mer än tre decennier kämpat för

att rädda kunskapen om stadens äldre historia från gräv-skopornas käftar.

Boken, på 340 A4-sidor med hundratals foton och ritningar, kommer att tryckas i en mindre upplaga på åttahundra exemplar. Den kommer ut om en dryg månad. Jag avser att, om jag hittar lämplig lokal, hålla ett antal gratisföredrag i ämnet samtidigt som man ska kunna köpa boken för självkostnadspris. Hade hoppats att kommunen skulle sponsra Kompanihuset under några timmar för dessa föredrag eftersom det var som undersökningsledare för detta 1500-tals hus som jag började min arkeologiska bana år 1970 men har ännu inte hört från dem. Får antagligen försöka hitta annan lokal.

(Boken såldes sedan slut på två månader. Jag valde då att lägga upp den som gratis pdf på Internet: [Klicka här om ni vill läsa den!](#))

2016-08-26

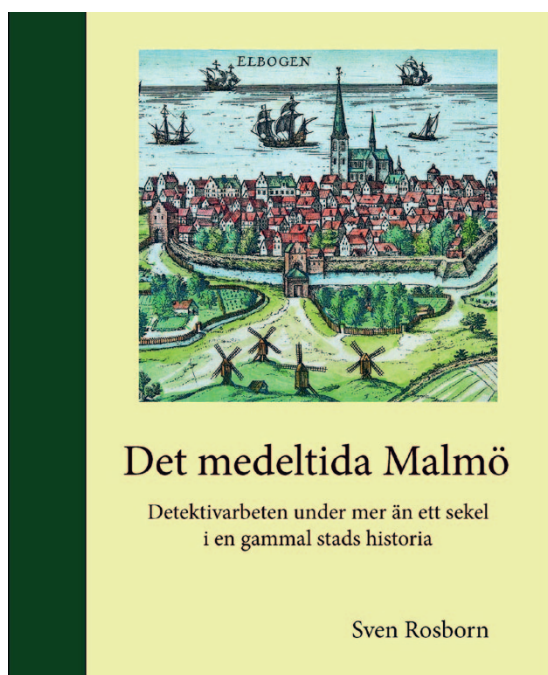
Sitter och sorterar i mina gamla ritgrejor från 1960-talet. Rena nostalgitrippen! Fullständigt obegriplig för den nutida unga generationen. Har tre varianter av dåtida tuschpen-

nor med olika storlekar på tuschrören vilka pennor vi använde vid ritningsarbeten på Tekniska gymnasiet, nuvarande Pauliskolan i Malmö. När man skulle texta på ritningarna använde man sig av genombrutna textmallar av plast som dom på bilden. På den tiden fick man verkligen arbeta som halvkonstnär när man skulle göra ritningar - i dag gör man det på skärmen utan att svära på intorkade tuschspetsar eller tomma tuschbehållare.

2016-08-28

Sicket konstigt väder i morse. Himmeln hade de märkligaste molnformationer samtidigt som det åskade. Här en bild från Kulladal klockan 6 på morgonen. Jag tänkte osökt på

den äldsta nedteckningen från Malmö som beskriver ett märkligt himmelsfenomen. Så här står det i en samtida handskrift:

"Den 13 april 1588 om natten mellan elva och tolv blev sett av tornväktaren här i Malmö först en eld som for över himmelen i en mörk natt, mycket klar och skinande, och strax i en sky sett en fruktansvärd hemsk och stor och lång man med en väldigt stor bred hatt som hängde ner över hans skuldror, ett långt vitt skägg som fladdrade hit och dit i vädret, dessutom vida byxor .. Gud vet vad detta betyder."

2016-09-08

Robert W. Wahlström Harr:

Antikt så det förslår! Missade ni denna trevliga tillställning i Ystad i går, så kommer här lite bilder från en både underhållande och lärorik tillställning.

Våra reseguider i historien var Cajsa S. Lund, Sven Rosborn och Peder Lamm. Alla tre kän-

Antikt så det förslår!

Historiska samtal med **Cajsa S Lund** och gäster:

Peder Lamm och **Sven Rosborn**

Församlingshemmet Klostergården invid

klostret, Ystad onsdag 7 september 2016

Tre kulturhistoriska profiler, samtliga ledamöter av Skånska Akademien, sammanstrålar under rubriken Historiska samtal. Det är antikexperten och TV-personligheten Peder Lamm, musikeolog och musikern Cajsa S. Lund samt arkeologen och historikern Sven Rosborn. Var och en håller en miniföreläsning och utifrån dessa samtal de med varandra – och med publiken! Ett huvudtema är antika företeelser, som de belyser ur olika infallsvinklar.

Fri entré.

Begränsat antal platser.

Historiska samtal är ett samarrangemang av Musik i Syd och Skånska Akademien inom ramen för den internationella vandringsutställningen Archæomusica, som nu visas på Klostret i Ystad.

da av flertalet historieintresserade och de är alla tre stolinnehavare i den Skånska Akademien.

2016-09-10

Visst är det underbart med riktigt gamla, svartvita fotografier. Speciellt om det är människor avbildade i speciella situationer. Ta bara detta foto som Malmöfotografen Otto Ohm tog den 6 juli 1918 vid invigningen av Kreuger Tollbron över järnvägen. Han skyndade sig hem och gjorde snabbt ett vykort av händelsen. I bakgrunden Järnvägshuset och Fredsgatan. I angränsande hus bodde min morfar och mormor just då. Min morbror Torsten var sex år så han finns inte med på bilden. Det skulle fortfarande dröja några år innan han och hans bröder gick balansgång på brons stenbågar.

Alla dessa skrattande barn! Alla är nu döda och de är för alltid bortglömda. Kvar finns bara en kameras korta slutartid från en lycklig stund i deras tillvaro. Alla tillhör arbetarklassen - många kommer från Malmös då absolut fattigaste område, Västra och Östra Dalgatorna något hundratal meter utanför fotots vänstra kant. Vad blev det av deras liv? En

del dog säkert i TBC. En stor del blev vuxna och gamla men vad gjorde de av sina liv - eller snarare för många av dem - vilket liv blev de tvingade att leva?

Jag kan sitta länge och detaljstudera ett sådant här foto - kalla det gärna att filosofera över livets mening, villkor och förgänglighet.

2016-09-10

Min morbror Torsten Nilsson, som jag tidigare nämnt i avsnittet om Kreuger Tollsbrons invigning, var min barndoms hjälte. Under kriget gick han på traden Sverige-Amerika för att förse landet med livsviktiga varor. En del av hans kolleger torpederades och dog i Atlantens vågor. När jag som parvel följde med honom till Kockums, stannade vi alltid

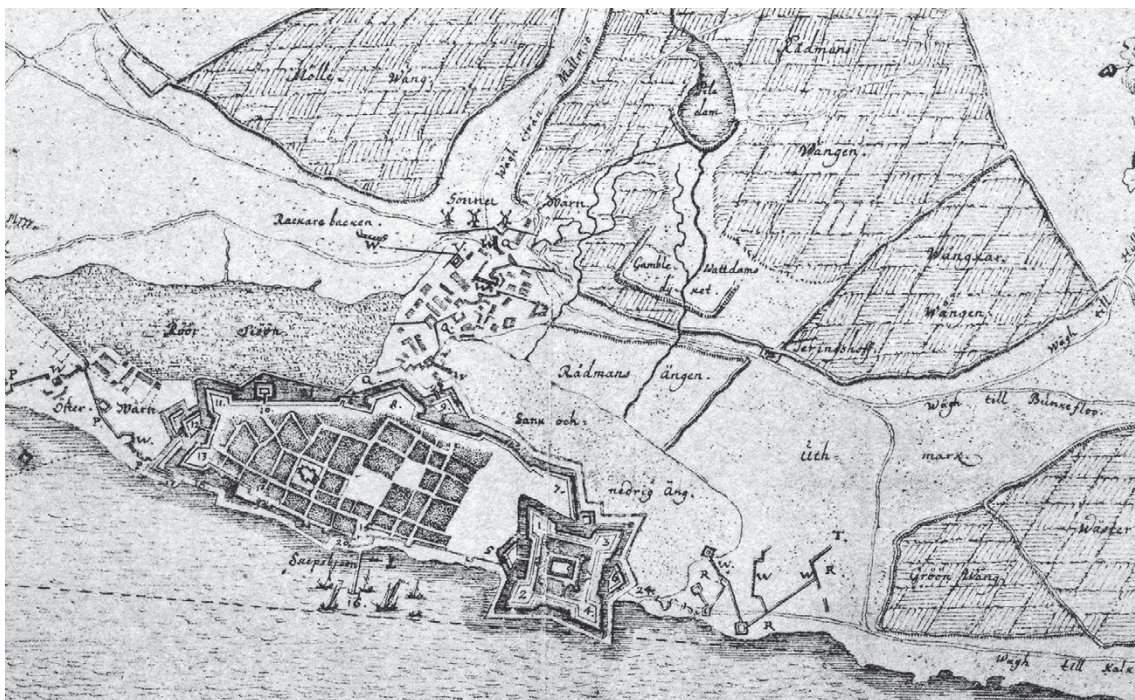
till för en stunds eftertanke vid monumentet över de sjömän som gav sitt liv för landet 1939-1945. Det fanns då på central plats vid Posthuset. Nu har Malmö stad "portat"

detta minnesmärke över våra hjältar till en avlägsen plats längst ut på Skeppsbron där ingen ser det. Inget är längre heligt i denna totalt historielösa stad. Skäms - tusenfalt skäms Malmö stad och ni som styr den. Vill poängtera att min morbror, som dog 1960 i Japan i Kockums tjänst, fortfarande är min store hjälte. (Fotot nedan från monumentets nuvarande plats är hämtat från Wikipedia).

2016-09-13

I en annan FaceBooktråd har diskuterats vattenområdena runt det äldsta Malmö. Jag väljer att starta en ny tråd i detta ämne eftersom jag vill samla några kartor som tydligt visar hur det centrala Malmö såg ut för inte så länge sedan. Samtliga kartor är hämtade från min bok "Det medeltida Malmö" som kommer ut om några veckor.

Kartan nedan är från 1677. Här ser man alla bäckar som från Möllevången och Triangeln runnit ner i de två sjöar som avgränsade staden från inlandet. På kartan ovan har jag analyserat exakt var dessa bäckar gått fram. Här ses också de många fiskdammar som fanns i Lugnetområdet. Dammarna var rester efter ursprungliga medeltida lertakter när man t.ex. bl.a. byggde S:t Petri kyrka. Här odlade man från åtminstone sent 1500-tal fisk. Den "Östre siö" (Rörsjön) och den "Vestre siö" (vid nuvarande Slottsparken) var från

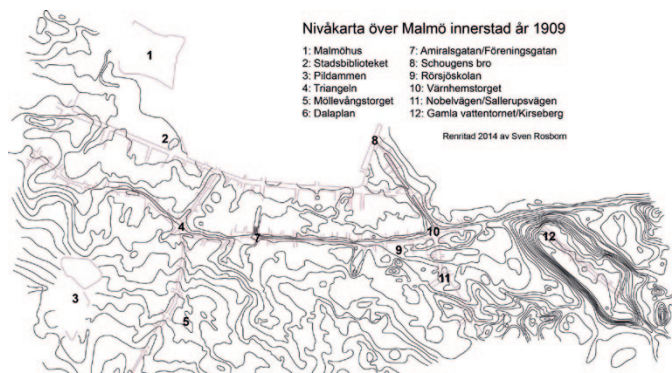

början riktiga sjöar. Från dessa sjöar gick det in vikar i den sandrevell där den äldsta staden Malmö uppstod på 1250-talet. Vi vet namnet på dessa vikar: Pustevig vid nuvarande Kungsparken, Hjulhamnen vid Lilla torg, Kragevigen (Kråkviken) vid nuvarande Hansacompaniet och Kattesund vid Caroli city. Se min nivåkarta här bredvid över innerstadens ursprungliga marknivå.

Jag hittade en gång en i Malmö museums utomhusförråd(!) bortkastad, unik originaluppmätning från ca 1900 av nivåavvägning på hela terrängen utanför den nuvarande kanalen. Jag har renritat denna, se karta här bredvid. Här ser man tydligt den höga strandbrink som skapades när Öresunds vattenyta stod mer än tre meter högre än i dag för ca 7000 år sedan. I dag löper Föreningsgatan - Östra Rönneholmsvägen uppe på denna brink, troligtvis Malmös äldsta vägsträckning utlagd redan

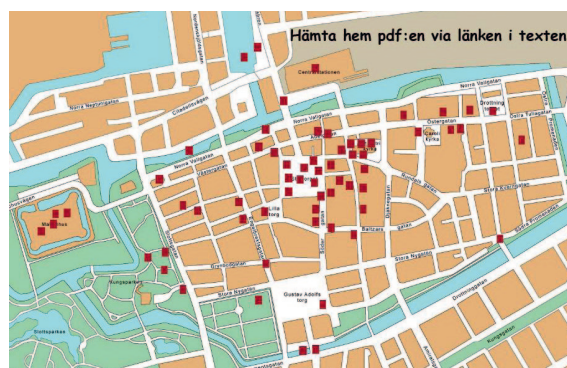

under stenåldern. Man ser också tydligt Rörslåns utsträckning, vilken ca 1900 var utdiktad och med påförd fyllnadsjord. Till höger Kirseberget. Det är kul med kartor som berättar gammal historia.

2016-09-16

Från året 2001 hade jag möjlighet att skriva varje vecka i veckotidningen "Malmömagasinet". Det blev totalt 252 Malmöhistoriska artiklar. En del av dessa har jag nu lagt ut i en samlad pdf. Ni kan öppna den på länken nedan. Observera att ni sedan måste klicka på knappen "Download" för att hämta hem den till er dator. Då fungerar den interaktiva fitness som jag lagt in i pdf:en. Via en karta kan ni nämligen då klicka på olika röda punkter för att komma direkt till den för det området aktuella artikeln. Klicka här:

<https://www.academia.edu/28540435>

(För att kunna klicka på röda kartpunkter måste ni ladda hem pdf-en till egna datorn.)

2016-09-23

Det har tagit lång tid och mycket jobb men nu äntligen har vi i gruppen som aktivt arbetat med detta projekt lyckats få till stånd slutförandet av restaureringen av en av Skånes viktigare forntida sevärdheter.

Nu är Söderslätts stolthet, Tullstorpsstenen, tvättad, renoverad och nymålad. De två bilderna visar stenen framifrån och från höger. Stucco Maestro har gjort renoveringen och målningen har utförts av runologen och docenten Magnus Källström från Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och allt detta har blivit färdigt i dag efter tre års arbete från projektgruppens sida. Alla har gjort ett perfekt arbete! Åk nu dit och beskåda denna, en av våra allra finaste runstenar och helt i paritet med Jellingestenarna på Jylland, som är både nationalklenoder och världsarv. Denna är en "Omistelig företeelse" i Skåne som tidigare

nästa var bortglömd! Vi skall alla vara mycket stolta över detta, ett av de äldsta skånska offentliga konstverken!

2016-09-23

Nu på tisdagen 27 sep 2016 kl. 19.00 håller Sven-Olle Olsson och jag föredrag i Östra Klagstorps församlingshem på temat "Tullstorps runsten och vikingar". Vi kommer att berätta om den stora renoveringen av stenen – en av det vikingatida Skånes ståtligaste – men också om den sydsandinaviska vikingatiden med fokus på Skåne. Vi båda kommer från Skånska Akademien.

Östra Klagstorps föreläsningssällskap. Entré 30:- löses vid ingången. Välkomna.

(Östra Klagstorp ligger 6 km norr om Smygehuk)

2016-09-28

Tog mig en promenad från Stortorget till ut till Triangeln i dag. Fångade några miljöer som jag kommer att berätta om framöver.

Först ut bilder av Thörnschiärska gården på Södergatan. Här låg en unikt bevarad kring-

byggd gård från tidigt 1700-tal fram till 1970-talet. T.o.m. stallet med sina ursprungliga spiltor etc. fanns kvar. 1968 byggnadsminnesförklarades gården. 1975 upphävde Riksantikvarieämbetet i Stockholm skyddet och tillät rivning trots att landsantikvarien och stadsantikvarien protesterade. Själv hamnade jag som musei- och byggnadsantikvarie mitt i den infekterade striden.

I beslutet var det sagt att en korsvirkeslänga skulle vara kvar. När sedan allt annat var rivet och längan skulle restaureras slog Malmö stadsarkitekt till och noterade av trätimran var krokig och alltså skulle hela längan rivas och allt gammalt trä skulle ersättas med raka

Törnschiärska gårdens södra länga får stå kvar: – En teaterkuliss intill ett nytt sexvåningshus

Den Törnschiärska gården, förklarad som byggnadsminne i Malmö 1972, har delvis rivits. Därvid är Malmös enda genuina kringbyggda borggård förstörd.

– Endast den södra längan bevaras, den kommer att stå kvar som en teaterkuliss, säger ingentend Sven Rosborn på Malmö museums stadshistoriska avdelning.

Malmö museums folk tycker det är en skandal som går mot sin fullbord. Det tycker många malmöbor också. En av dem, Ulf Andersson, Östra Förstadsgatan, JO-anslute ryligen riksantikvarieämbetet för att den gett tillstånd till rivningen.

– I Malmö hade vi en annan upplåtning än i Stockholm, förklarar intendent Sven Rosborn. Malmö museum begärde hjälp av riksantikvarien för att rädda går-

den – och så kommer riksantikvarien hit och ger tillstånd till att riva praktiskt taget hela racket. Så gick det till i grova drag.

Vackra väggar

Museets folk arbetar under ledning av Sven Rosborn med utgrävningar och undersökning av den gamla längan som skall bevaras. Denna ligger längst i söder och är från 1602. En liten del är byggd på 1700-talet.

Det har sagts att vi skulle plocka ner hela huset och bygga upp det igen, säger Sven Rosborn. Men det går vi inte med på. Så mycket som möjligt skall stå kvar orört, väggarna är mycket vackra.

Ser för nytt ut

Om man tar ner hela huset och bygger upp det igen kommer det helt enkelt att se alldeles för nytt ut. Exempel på sådana "restaureringar" finns flera i Malmö.

– JO-anmälan kommer för sent, säger Sven Rosborn. Men den kanske kan förhindra liknande saker i fortsättningen.

Vad som skall ske den närmaste tiden – sedan museet undersökt den sydliga 1600-tals och 1700-

talslängan – är att byggföretaget AB Balken (Arnerad Betong), som äger hus och mark, ska börja restaureringsarbetet, troligen med experthjälp och absolut under övervakning av museet.

Sedan skall AB Balken riva 1800-talslängan mot Södergatan och uppföra ett sex våningars kontorshus som kommer att ligga så nära 1900-talslängan som tio meter.

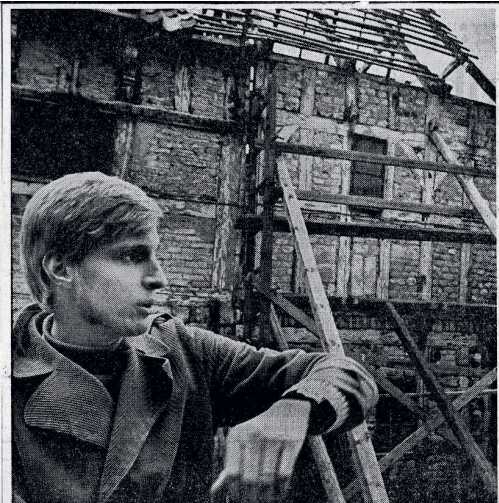
Har inte råd

– Det är därför denna inte kommer till sin rätt – den blir helt enkelt en kuliss, säger Sven Rosborn. Men vi hoppas fortfarande att även längan mot Södergatan skall kunna räddas, även om utskerterna är små. Då måste ju kontorshuset stöppas.

Museet har under våren och försommaren försökt skapa en opinion för att rädda byggnaderna. Flera kända malmöbor har uttalat sig för att den unika kringbyggda gården ska räddas. Men Malmö kommun har inte råd att rycka in med pengar – "det är så många gamla byggnader bevarade ändå". AB Balken anser att det alliger kommunen att be-
kosta bevarandet av gamla hus.

Thomas Wallerström och Thomas Ronberg från Malmö museums stadshistoriska avdelning gräver efter fornsynd där Törnschiärska gårdens stall stått. De har hittat en kupolugn från 1500-talet.

Den södra länga från 1600-talet och 1700-talet ska bevaras. Men den kommer att stå kvar som en teaterkuliss eftersom ett sexvåningshus ska byggas tio meter från längan, säger intendent Sven Rosborn. (Foto: Hans Runesson)

stolpar. Endast några utskurna knektar blev kvar. Detta resulterade i en högst hätsk debatt i tidningarna där jag fick möjlighet att uttala mig om, enligt min mening, inkompetenta stadsförstörare i Malmö (se bilderna från tidningsartiklar 1978). Sådana marodörer fanns det många av i staden på 60- och 70-talen. I dag finns det en låst port in till gården. När

nybygget av längan var klar hade man mage att sätta upp en stor permanent skylt i den då öppna porten med texten "Kom gärna in och se ett av Malmös äldsta hus". Den skylten lyckades jag i varje fall få ägaren att med skammens rodnad på sina kinder ta ner.

2016-09-28

Så nådde jag i dag på min cityvandring fram till Davidhallsbron. Noterade då en skylt bredvid bron som jag aldrig sett förr. Blev återkonfunderad. Vad för information berättar egentligen denna skylt för gemene man (och kvinna)? Hur många vet i dag vad Per Albinlinjen var för någonting? Vad då "värn"? Jag lutade mig över betongkanten för att se skyttegluggarna men såg bara två släta betong-

murar. Aha, tänkte jag. Då är det säkert ett skyddsrum i betong, för sådana ingick också i Per Albinlinjen. Men dessa skyddsrum gjor-

des i två standardstorlekar, en för 24 soldater, s.k. SK24-skydd, och en för 48 soldater, s.k. SK48-skydd. Var tvungen att stega upp betongklossen och insåg snabbt att det skulle vara rent omöjligt att få plats med ens tio soldater i den.

Det är säkert någon mer kunnig i Per Albinlinjen som kan berätta för mig vad detta är för en lämning. Frågan jag emellertid ställer mig – varför har man satt upp en så intetsägende skylt? Tanken är säkert god men det vore kanske på plats att berätta lite mer om vad detta egentligen är. Eller är det kanske fortfarande en försvarshemlighet?

2016-09-29

På min vandring söderut genom city i går hade jag just passerat Davidhallsbron och såg då det här huset.

Efter mitten av 1800-talet förändrades många av Malmö dåtida innerstads fasader radikalt. Man började nämligen kleta på stuckaturer på fasaderna. Idén spreds efter det att man på 1860-talet inkallat ett antal italienska stuckatörer för att bygga upp det magnifika inomhusvalvet som täcker merparten av rådhusets övervåning.

De mest märkliga figurer sattes nu upp i Malmö. Ibland, om man ger sig tid att titta uppåt fasaderna, undrar man över valet av figurer och dekor. Det som jag förvånat stod en stund och filosoferade över vid detta hus, Södra Förstadsgatan 4, var dock de två sidopelare som bär upp portvalvet. De har vardera en

järnkedja som fastlås med två hänglås, allt i huggen sten. Vad är det man velat låsa så effektivt? Vad var tanken bakom dessa 112 år gamla hänglås i sten?

Är det någon här som kan låsa upp denna fråga? Själv kan jag det inte.

2016-10-06

Mitt omfattande cd-skivarkiv går nu i graven. Vid den långtråkiga kontrollen av skivinhållen mot vad som är lagrat på hårddiskar

hittade jag denna cd-skiva från år 1993 med tillhörande informationsbroschyr. Slog på Internet och hittade faktiskt en 20-årig hemsida för företaget som ordnade dessa konferenser. Man sände ut sådana här gratisskivor per vanlig brevlådepost i tusentals exemplar för att göra reklam för konferenserna som drog stor publik.

Vad handlade det då om. Jo, hypermodern lagringsteknik via CD-romskivor. Läs gärna deras hemsida här:

<http://www.flyinge.nu/odt/historia.html>

Det ger perspektiv av utvecklingen under tjugo år. Själv skaffade jag min första dator 1985. År 1987 hade jag fem datorer i tre olika

märken i hemmet. År 1986 inskaffade jag på Malmö museer en av de absolut första datorerna. Min underlydande intendent brukade alltid när ett besök skulle presenteras börja med orden "Här sitter min chef med sin lek-sak". I Malmö museinämnd, där jag satt som tjänsteman, yttrades så sent som i slutet av 1980-talet följande av en av politikerna när vi ville ha en ny dator för att registrera tusentals konstverk som var utlånade till olika institutioner: "Vi ska inte satsa på datorer. Det är bara en fluga som snart kommer att dö ut." Varför har jag en viss misstänksamhet mot en hel del politiker!

2016-10-07

Jag blev fruktansvärt upprörd inför nyheten att regeringen bestämt att man ska behandla svenska handikappade i samma linje som ligger nära vad nazisterna i Tyskland en gång gjorde. Bidraget till ett gott liv ska dras

in, dessa samhällets svaga är uppenbart inte önskvärda och ska därför inte få ha ett värdigt liv. Jag har växt upp med en svårt handikappad syster och vet av bitter erfarenhet vilken inställning i denna fråga många av riks- och kommunstyran­de i Sverige sedan 1950-talet och framåt har haft till handikappade i detta land. "Öppna famnen" är verkligen inte något som ska gälla för dessa svaga samhällsmedborgare.

Här nedan ett utdrag om detta hämtat ur mina kommande memoarer:

"En gång upp i vuxen ålder frågade min äldrande mor mig plötsligt om jag haft det svårt att växa upp med en sjuk syster. Frågan var förvånande och närmast chockerande och den fodrade en motfråga:

"Varför?"

Kvinna framför mig satt tyst en stund. Sedan fortsatte hon att fråga:

"Har det varit svårt för dig?"

Denna åldriga kvinna som var min mor ville ha ett ärligt svar. Självklart var mitt svar nekande. Visserligen hade det funnits stunder när jag var riktigt liten som varit knepigt för ett barn att hantera ... men svårt? Jag hade ju givetvis tidigt fått uppleva samhällets och de flesta av dess innevånares totala förakt för

de svaga och de som avvek mot det sociala mönster som politikerna hade bestämt skulle vara familjenorm. Men vad betydde detta inför den värme och säkerhet som två föräldrar utstrålade trots att de vågade gå mot etablissemangen. Och den enorma kärlek och trygghet som min mormor och morfar uppvisade! Sådant präglar ett barn och en liten parvells fortsatta livsöden. När jag sedan fick uppleva min dödssjuka far så sent som våren 1993 kämpa sin sista kamp under de absolut sista dagarna i sitt liv mot föraktfulla Malmöpolitiker och tjänstemän för sin dotters bästa kom detta att sätta sina djupa spår. Han vann den kampen för Pia, 46 timmar efter sin död!

Hur hanterar ett litet barn en konfrontation med en sanning som denna – att hans storasyster inte var som alla andra. Den första gången jag kan minnas detta var när uppropet till skolstarten i första klass skulle göras. Det var en underbar sensommardag 1956. De nyblivna skolpiltarna var samlade i stor mängd i en av Rörsjöskolans största salar. Rektorn, eller överläraren som det hette på den tiden, ropade upp en efter en och man fick resa sig, svara med sitt namn och berätta om man hade några syskon och vilken klass de gick i. Namnet Rosborn låg långt ner på listan och med stigande bävan väntade jag på min tur. Vad skulle jag svara?

"Sven Gunnar Rosborn", blev det korta svaret. Överläraren tittade i sina papper.

"Men du har ju en storasyster också. Vilken klass går hon i?"

Jag förstår att överläraren var konfunderad. Uppenbart hade han alla familjemedlemmarna på en lista men inget klassnummer för Pia. När jag, den långa lintotten, stod där inför alla i klassrummet var jag totalt rådvill. Svaret dröjde så länge att frågan återkom.

"Hon går inte i skolan" blev det halvtysta, skamsna svaret.

En våldsam skrattsalva bröt ut bland alla barnen. Det var ju så dumt så man inte trodde sina öron. En storasyster som inte gick i skolan. Där kunde pinan ha tagit slut men överläraren var övertygad om att jag stod och ljög. Först när jag med tårar i ögonen fick fram: "Hon är sjuk" förstod den mäktige mannen att det hela

nog inte var en alltför lustig situation. Det var första gången som jag öppet tvingades erkänna att jag hade en syster som inte var som andra. En syster som jag, trots hennes handikapp, älskade så mycket."

När jag nu i TV ser föräldrar kämpa för sina handikappade barn som mina föräldrar kämpade under hela sitt liv kan jag bara säga: Skäms på er, Sveriges regering! Tusenfalt skäms!

2016-10-11

Så var då äntligen boken "Det medeltida Malmö" tryckt. Fyrtio års Malmöforskning bland papper och med spadens hjälp ligger nu samlat i en stor bokvolym. Den kan bl.a. köpas på Bokmässan i Lund nu på lördag 15 oktober men också under ett speciellt evenemang som vi ska ha på Blå båten vid Hjälmarekajen onsdagen den 19 oktober 16.30.

2016-10-27

Var på Kirseberget i dag. "Pop-up museum Malmö" visade en utställning i parken söder om det gamla vattentornet – platsen där man på 1500- och 1600-talet brände mängder med häxor. Ett antal skyltar med informationstext hade satts upp i en vid cirkel runt parken. De berättade alla om vad som i forna tider hänt på just denna plats.

Ett fantastiskt sätt att fånga historien på en bestämd plats. Stort tack till denna förening som verkligen gjort en annorlunda och enkel utställning som gick rakt in i besökarnas hjärtan – och dessa besökare var många som strövade runt ända till dess mörkret sänkte sig över den plats där en gång människobålen flammade.

19.00 höll sedan historikern Jeanette Rosengren sitt föredrag på Kirsebergs biblioteket om Malmöhäxor - "Du ska dö på eld och bål". Ett alldeles lysande föredrag och det blev en mycket inspirerande diskussion under och efter föredraget. Tack Jeanette för att du på ett bra och spännande sätt väckte liv i denna mörka och hemska sida av vår kvinnohistoria.

2016-11-03

Var i kväll på Tycho Brahe-observatoriet i Oxie med Skånska Akademien och dess vänförening. Peter Linde höll ett föredrag som tog andan ur oss och sedan fick vi blicka ut i rymden med modernt teleskop på stjärnor 13 miljarder ljusår bort.

Noterade plötsligt ett gammalt teleskop, se bild, och fick veta att det var Malmölegendaren Lefftorns "stjärnkikare". Min lycka var gjord. Trodde inte att det fanns något kvar efter honom – Malmöns första astronom, död den 4 feb 1891.

Isac Ludvig Stenberg var född i Malmö 1834 och blev som lektor lärare på latinskolan. Pga. hans läspande kallades han bara för "Lefftorn". Så här beskrivs han av sin samtid:

"Lektor Stenberg var en vetenskapsman ... Han var primus i klassiska språk, matematik, fysik, kemi, entomologi, zoologi, botanik, geologi, mineralogi och astronomi. Lefftorn

var en högst originell människa som i sitt liv igenom förblev typen från 1850-talet, klädd på samma sätt och i samma snitt – syrtut, gråa vida byxor till de hjulbenta nedre extremiteterna, en s.k. ”fadermördare” och därom i rosett kringknuten svart halsduk – år ut och år in och oförmögen att förlikas med nya tiders kommunikationsmedel, vilket hade till följd att han aldrig kom sig för att resa till Stockholm, som han ej någonsin skådat.

Under sommarmånaderna kunde man se honom med sin insekthåv jaga omkring på Limhamnsfältet för infångande av insekter till komplettering av sina samlingar.

På äldre dagar sysselsatte han sig mest med astronomi och hade för detta ändamål i sin fastighet Stora Nygatan 52 låtit inrätta ett litet observatorium, varifrån han studerade stjärnhimlen och gjorde iakttagelser, vilka blev beaktade i astronomiska kretsar, en ny Tycho Brahe. Det var denna nattliga sysselsättning som verkade menligt på hans hälsa och påskyndade hans död.”

Och nu hittade jag alltså den stora tubkikaren från denne, Malmös förste astronom, bevarad på observatoriet i Oxie. Jag lät i kväll vördsamt min hand smeka den kalla metallen - stjärnkikaren som en gång tillhört Malmös egen Tycho Brahe. Här är hemsidan till Tycho Brahe observatoriet: www.tbobs.se

2016-11-04

Inkallad till repövning på LV4 i Malmö sommaren 1974. Efter att ha svidat om efter militärt klädessnitt begärde jag genast att få tala med kompanichefen:

”Jag måste ha permission i tre dagar.”

”Varför det!”

”Jag måste gräva ut en toalett.”

Jag fick min permission! Men först efter det

att jag inför den förvånade kompanichefen förklarat att jag som arkeolog dagen innan påträffat borgmästaren Jep Nielsens toalett från tidigt 1500-tal. Och den hade aldrig blivit tömd. Tjocka, härliga gödsellager väntade på mig att bli utforskade i kvarteret S:t Gertrud mitt i Malmö. När jag återvände till utgrävningen var det alltså i Kronans uniform – och med vidhängande gasmask. Den behövdes nästan – stanken trots ett halvt årtusende var påtaglig på platsen.

Tack kompanichefen – jag kunde nu gräva fram mängder med unika föremål bl.a. Jeps byxpung i kinesiskt siden, den enda bevarade medeltida byxpungen i norra Europa. Han hade tappat den när han satt på toaletten. Tillammans med denna låg i gödslet ett damhårband i siden – undrar manne vad som hänt på den toaletten en gång för länge sedan?

2016-11-04

Var i eftermiddags uppe och hade ett allvarligt samtal med Jörgen Kock högt uppe på Malmö rådhus fasad. Denne 1500-tals borgmästare har ju hyllats i Malmö historia – även av mig innan jag visste bättre. I dag fick jag talat ut med den lymmeln. Han fick veta att han var en av stadens mest giriga, hänsynslösa och karriärlystna typer igenom vår historia.

Han gillade inte vad jag sa om honom, där 15 meter över Stortorget. Men han kunde inte göra mycket där han står fastlåst i sin keramikskulptur alltsedan han brändes i Höganäs brännugn år 1864. Det kändes faktiskt bra att kunna skälla ut en fastfjättrad borgmästare över staden Malmö.

Han har sällskap av andra betydligt mera sympatiska personer där uppe på rådhusfasaden: Lorens Isak Bager, Frans Suell och Matias Flensburg. Vill ni se dessa kan ni klicka på min film här: <https://youtu.be/BLyvyW5zTAk>

2016-11-11

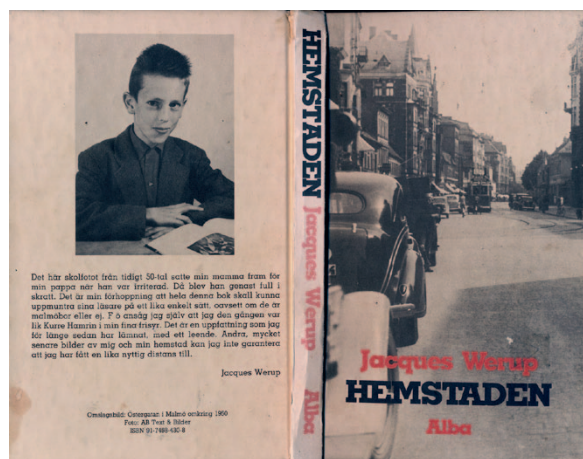
Historia kan vara något som skett för mycket länge sedan men också något som stundat relativt nyligen. Min Malmöberättelse nedan utspelade sig för lite mer än ett halvt sekel sedan. Det hände sig i början av 1960-talet att larm-

klockorna ringde på Latinskolan i Malmö. Jag var orsaken till det hela. Klicka för att läsa om detta: www.pilemedia.se/pdf/Latinskolan.pdf (Fotot från Jorchr, Wikimedia Common).

2016-11-15

Hedrade minnet av Jacques Werup genom att plocka fram hans bok "Hemstaden" från 1980 ur min boksamling. Det var mer än två decennier sedan jag sist läste den. Boken kan rekommenderas. Den handlar om Malmö från ca 1950 till 1980. Hans mustiga och skönlitterära skildringar cirklar mycket kring Malmö city, speciellt Stortorget och öster därom och lite söder om kanalen – välkända platser för mig – Jacques var bara fyra år äldre än jag. Underbar beskrivning av Jojjes fik – vi teknisters men också Latinskolans fik - med foto

av Jojje själv. Även om jag inte kände Jacques personligen hade vi tydligen en del gemensamma vänner, vilka dyker upp i boken – Einar Bager, Sydsvenskans Bertil Widerberg, konstnären Max Olsson och indianexperten Lars Persson för att nämna några. Jacques var med Lars på en färd i Amazonas. Lars och jag var studiekamrater i Lund 1970. Han kämpade som etnolog hårt för de förtrycktas rätt och dog ung i de förtrycktas Sydafrika – officiellt i bilolycka men sanningen var nog en annan.

Uppenbart satt jag och Jacques på samma krog i december 1969, Kockska krogen. Baren under de medeltida källarvalven var mitt traditionella stammisställe. En ung tjej satt denna kväll med gipsad arm på barstolen bredvid mig och tjatade på alla att de skulle skriva autografer på hennes gips. Plötsligt trängde sig Rolle Stoltz, ishockeylandslagets store back, fram och hon fick också hans autograf. Jacques skriver i sin bok att han med kompisar satt längre in i restaurangen. När han ensam lämnade stället fick han på Stortorget en ingivelse: "Jag skulle spela det där riffet som var signaturmelodi till Sportspegeln i TV. Jag stod där ensam och öste så det ekade i den stora boxen mellan husen runt torget ... Så öppnade jag plötsligt ögonen och trodde jag skulle svimma. ... Min publik bestod av tre herrar från Stockholm: Bengt Bedrup, Bengt Grive och Rolle Stoltz."

Ja du, Jacques, innan dess under samma kväll hade jag bevittnat hur svenska ishockeyns främste hjälte genom tiderna satt sin namnteckning på en gipsad kvinnoarm bredvid mig.

2016-11-19

Nu har en artikel om gravundersökningen av Erik den helige år 2014 publicerats. Ni kan läsa den via länken nedan. Man har konstaterat att kungen älskade att äta sötvattensfisk, att han med all sannolikhet i en ålder av 35-40 år har dödats år 1160. Kroppen har nio huggskador vid dödstillfället vilket är mycket för en i strid stupad – några uppkomna när han låg ner. Man har tydligen massakrerat det blivande helgonet riktigt ordentligt. Alla benen i graven tillhör honom – med ett undantag. I graven fanns nämligen tre skenben! Att kungen utmärkt sig med att ha tre ben att sätta sina skor på tror vi inte på. Alltså har man lagt in en okänd persons kroppsdelar i graven.

Situationen liknar den som gäller för den heliga Birgitta i Vadstena. Här har senare tids undersökning visat att två personer ligger i relikkistan, en från 1200-talet och en från 1600-talet. Birgitta själv finns alltså inte i kistan vilket gjort att jag tror mig veta att hon fortfarande ligger begravd i Rom. Har skrivit en liten artikel om hur jag kommit fram till detta häpnadsväckande resultat. Artikeln kan ni läsa på länken nedan:

<https://www.academia.edu/28479385>

Här kan ni läsa om Erik den heliges skelett:

<https://www.academia.edu/29943910>

2016-11-23

År 2008 beslöt jag och två av mina vänner att föra fram den danska historien i Skåne på ett mycket annorlunda sätt. Vi arrangerade ett cykellopp från Helsingborg till Malmö med mat- och vattenstationer på de platser där skåningarna i tusentals massakrerats när man år 1525 ville återinsätta sin älskade kung Christian II. Mängder med frivilliga ställde

upp och detta historiska lopp gick tre år i rad och drog åtskilliga hundra cyklister varje gång. Tyvärr tvingades vi sedan upphöra med det då Vägverket nyasfalterat vägen till den första rastplatsen, monumentet över stupade bönder vid Bunketofta, beläget en mil utanför Helsingborg. Man hade glömt att trumla asfalten och sylvassa stenar stack upp vilket garanterat skulle innebära masspunkteringar. Varje deltagare fick ett häfte med kartor och information över historiska platser på vägen. 182 stycken stora pilskyltar fanns utsatta den 9,5 mil långa sträckan och på Borgeby slott stod Skånska sillakademien och delade ut smörgåsar med hemlagd sill. I mål fick alla en välgjord medalj med Christian II:s bild.

Den största bedriften under dessa tre år var nog den person från Höör i Skåne som på en enhjuling cyklade hela sträckan.

Tänk vilka tokiga idéer man fått och som också blivit genomförda! Synd bara att vi inte kunde fortsätta. Här kan ni ladda hem den pdf broschyren som alla fick: www.pilemedia.se/Christianloppet.pdf

Här kan ni också se två filmer från det andra årets lopp:

<https://youtu.be/JS2HM5VuM9w>

<https://youtu.be/tegCbhYAc50>

2016-11-24

Vill ni läsa mer om det historiska cykelloppet "Christianloppet" som arrangerades från

Helsingborg till Malmö åren 2008-2010 kan ni läsa den tidningsbilaga som gick ut i Sydsvenskan. Klicka här för att läsa: <https://www.academia.edu/30075969> (sedan kan ni ladda hem den om ni vill genom att klicka på blåa knappen "Download").

2016-11-26

Var i Lund i går. Träffade min gamle vän, den tidigare riksantikvarien i Norge Öivind Lunde över några vinglas och hade ett långt, trevligt samtal om både gamla såväl som nya

tider. Hans Andersson, tidigare professor på medeltidsarkeologiska institutionen, fyllde 80 år och hela hörsalen var fylld av gratulanter. Tack Hans, inte minst för ditt enorma arbete med det rikstäckande projektet "Medeltidsstaden" som kartlade samtliga äldre, nutida svenska städers medeltid och som lade grunden till att myndigheterna fick upp ögonen för att rädda vad som jorden döljer. Du var bl.a. redaktör för mitt bidrag till detta projekt, boken "Malmö. Den medeltida staden och dess omland" som kom ut 1984.

2016-11-28

Det känns tryggt att vi har kompetenta samhällsledare som på allvar tar itu med våra samhällsproblem – inte minst i skolans värld. Nu har man förtjänstfullt visat detta i Malmö genom att döpa om den urgamla Rörsjöskolan till Rörsjöskolan/Margarinfabriken – förlåt Rörsjöskolan/Zenith.

Strax efter 1900 uppfördes en margarinfabrik med namnet Zenith som granne till skolan. Den fula margarinfabrikens byggnader är försvunna sedan decennier. Genom detta djärva grepp har Malmös politiker emellertid tagit krafttag på att förändra situationen i Malmöskolorna mot mobbing mellan elever, hot mot lärare etc. Det väntar säkert liknande namnbyten för övriga Malmöskolor. Det värmer i hela kroppen att min gamla Margarinskola får gå i frontlinjen för nytänkandet genom denna innovativa och positiva skolsatsning som säkert kommer att lösa många problem.

2016-12-02

Det är roligt att ha bokförsäljning av egna böcker hemma. Det kommer så många intressanta personer på besök som kan mycket om Malmö. I dag dök plötsligt Dan Hagdahl upp med sällskap. Jag känner Dan sedan han lagade utsökt vikingamat på Foteviken. Bäst vi stod där och han hade plockat ut ett stort bokpaket kom gamla Ellstorp upp på tapeten. "Jag bodde några år på Nobelvägen 147", sa han.

Förvånat stirrade jag på honom.

"Det var väl inte trappa F?"

"Jo."

"Det var väl inte på andra våningen?"

"Jo."

"Det var väl inte till vänster med balkong ut mot Nobelvägen?"

Förvånat stirrade Dan på mig och sa åter igen: ”Jo!”

”Herregud!”, sa jag. ”På den balkongen satt jag på 50-talet och såg Stålfarfar med sitt väldiga skägg komma farande på sin cykel utmed gatan i spetsen för Sverigeloppet.”

Han hade alltså på 80-talet köpt den lägenhet som min mormor och morfar flyttade in i när den var nybyggd på 1930-talet och som min mormor bodde i fram till sin död 1978. Hur sannolikt är det att just han skulle komma hem till mig och väcka detta på tal? Bilden visar Ellstorpslängan ut mot Nobelvägen på 30-talet. Min mormors lägenhet långt i bakgrunden strax ovan den gamla bilen.

2016-12-08

Var i går och höll föreläsning för 150 Sverigeekonomer i Helsingör i ämnet ”Öresunds ekonomiska historia”. Passade på att i ösregn ta en tur genom denna stad som under medeltid och 1500-talet hade mycket nära förbindelser med Malmö. Bl.a. är Anne Mogens Jensen som förste ägare till ett av Malmös gamla prakthus, Rosenvingeska, kopplat till en släkt som var borgmästare i Helsingör i flera led. Danskarna är officiellt stolta över sin historia. I Olaikyrkan fann jag tavlan på bilden nedan

över Danmarks störste psalmdiktare Hans Christensen Sthen. Han verkade också under lång tid i Malmö och bodde vid Djäknegatan och skrev här många av sina psalmer. I Malmö finns minsann ingen skylt över honom. Upptäckte också att Helsingörs kommun bekostat några fantastiska gatumålningar över sin historia. En gavelmålning berättar om

Öresundstullens historia. Mängder med figurer från 1500-talet finns här – det hela är som ett spännande historiskt pussel. Den andra målningen visar reformationens införande. Nästa år är det femhundra år sedan Luther startade reformationen. Malmö var den första staden i Norden som gick på den nya linjen. Ska bli intressant att se om Malmö kommer att vilja minnas att stadens styrande en gång var de första i Norden som gick i spetsen för denna religiösa revolution.

2016-12-08

Återsåg i går Marienlyst hotell och konferenscenter invid Öresund, nästan granne med Kronborg slott. Sist jag var där var 1966 då min far firade sin 50-års dag. Efter den katastrofala stormen 2013, då vattnet stod högt över golven och förstörde hela hotellet har det nu byggts om och utökats. En imponerande anläggning.

150 svenska kommunekononomer var samlade och mitt föredrag handlade om Öresunds ekonomiska historia från vikingatid till nutid. Givetvis inledde jag helt kort med hur vi 1995 kunde etablera ett eget vikingarike i Foteviken med kung, lagman och en armé av stridsvilliga vikingar. Vi funderade bl.a. på att införa Falsterbokanaltullen, direkt efter förebild av Erik av Pommerns Öresundstull. Detta var ju världens längsta skatt som fungerade från 1429-1857. Kunde han kunde vi! En test där vi med vårt vikingaskepp och några galna vikingar kapade en segelbåt gav rik last men vi övergav sedan idén. I stället blev Foteviken en fredlig plats där man ibland i kulturens namn plundrar givmilda turister som märkligt nog gillar detta.

2016-12-13

Var på Lukasgillets stora julbord på Grand Hotel i Lund i går. 20-års jubileum för mig.

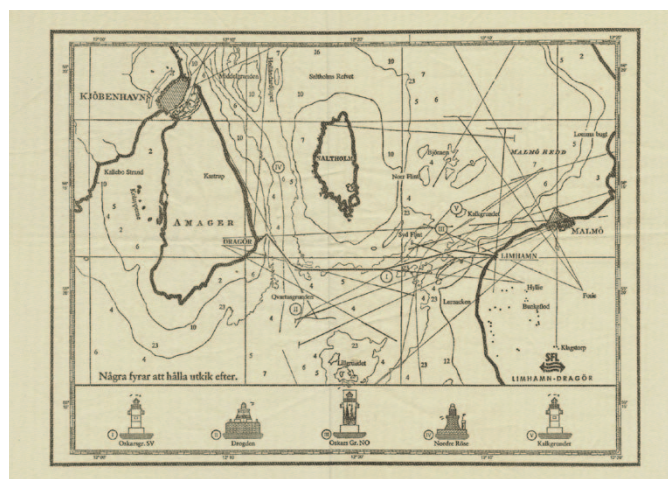

Kvällen inleddes med bl.a. parentation av Lukasbrodern, min gamle universitetslärare Jan-Öjvind Swahn.

Sedan var det dags för det enorma julbordet. Alltid kul att träffa två gamla skolkamrater från Tekniska gymnasiet i Malmö, Torsten Ridell och Torkel Möllerström. Satt också till bords tillsammans med Lars Vilks och vi hade minsann intressanta samtal om bl.a. den medeltida Nidarosdomens många helgonskulpturer och vad dessa betytt för 1800-talets norska konstnärer. Den traditionella avtäckningen av årets konstverk, skapade av Lukasbröder, blev som vanligt kvällens höjdpunkt med många goda och höga skratt.

2016-12-15

Räksmörgås, skinksmörgås med krasse, ett danskt wienerbröd och Carlsbergs Hof! Vad är den gemensamma nämnaren för alla dessa saker? Givetvis Dragörfärjans servering. Hur

många gånger har man inte suttit här och njutit av en tur över det gamla Eirasundet som det kallades under vikingatiden. Man sparar på så mycket udda saker - t.ex. detta stora brickunderlägg i papper av typen kraftig servett från just Dragörfärjans restaurang året 1990.

2016-12-17

Ibland hamnar man med sina böcker i de märkligaste situationer!

2016-12-22

I dag har mina två nya artiklar om händelser i Malmös historia kommit ut. I Oxie härads hembygdsförenings årsbok fokuseras en artikel på att avslöja historien bakom Malmös enda runsten ute vid Fosie kyrka. Denna är rest av en viking som stått Harald Blåtand nära. Denna hembygdsförening är en av Malmös föreningar som slår vakt om vår kul-

turhistoria: <https://www.hembygd.se/oxie>

I Skånska Akademiens bok "Konsten att bli skånsk" har jag ett allvarligt samtal med två historiska stenansikten på Malmö rådhus fasad: <https://www.academia.edu/42128056/> Digitala böcker i all ära men nog tycker jag att det är något visst med papperstryckta artiklar och böcker.

2016-12-23

Tack Trädgårdspaletten på Kulladal i Malmö. Att ha en så fin handelsträdgård granne med sin egen bostad är en stor fördel. Vår julgran, ekologisk från släktens hemtrakter i norra Skåne, är inhandlad i denna grönskande djungel nästdörrens. I morgon kommer jag att här på Trädgårdspaletten inhandla de blommor jag av tradition på julaftons morgon smyckar min släkts gravar med.

Julaftons morgon - tid till eftertanke och innerlig tacksamhet till de som gått före oss - de, vars stund på jorden varit en förutsättning för min egen vistelse här.

Varje jul tänder Trädgårdspaletten hela Statensvägen med lysande granar. Tack Bengt och Klas Mårtensson och era familjer för att ni sprider julstämning på Kulladal.

<http://www.tradgardspaletten.se/>

